

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE A V ITALII

COMPARISON OF PERSONAL INCOME TAX IN THE CZECH REPUBLIC AND ITALY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Karolína Turňová, DiS.

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

JUDr. Ing. Jan Kopřiva, Ph.D.

BRNO 2019

Zadání bakalářské práce

Ústav:	Ústav financí
Studentka:	Karolína Turňová, DiS.
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Účetnictví a daně
Vedoucí práce:	JUDr. Ing. Jan Kopřiva, Ph.D.
Akademický rok:	2018/19

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Komparace zdaňování příjmů fyzických osob v České republice a v Itálii

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody a postupy zpracování

Teoretická východiska práce

Analýza současného stavu

Vlastní návrhy řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem práce je porovnání daně z příjmu fyzických osob v České republice a v Itálii. Tyto dva daňové systémy budou porovnány na vzorovém příkladu a následně bude zhodnoceno, která země je pro modelového podnikatele výhodnější. Dílčím cílem je vymezení možností daňové optimalizace fyzických osob v České republice.

Základní literární prameny:

DUŠEK, J. Daně z příjmů 2015: přehledy, daňové a účetní tabulky [právní stav k 1. 1. 2015]. 10. vyd. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5435-2.

DVOŘÁKOVÁ, V., M. PITTERLING a H. SKALICKÁ. Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2017. 2. aktualizované vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 331 s. ISBN 978-80-7552-538-3.

ŠIROKÝ, J. Základy daňové teorie s praktickými příklady. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-785-0.

ŠIROKÝ, J. Daně v Evropské unii. 7. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde Praha, 2018. ISBN 978-80-7502-274.

VANČUROVÁ, A. a L. LÁCHOVÁ. Daňový systém ČR 2018. 14. akt. vyd. Praha: 1. VOX, 2018. 403 s. ISBN 978-80-87480-63-2.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2018/19

V Brně dne 28.2.2019

L. S.

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
ředitel

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou a komparací zdanění příjmů fyzických osob mezi Českou republikou a Itálií. V teoretické části je popsán český i italský daňový systém zdanění fyzických osob včetně porovnání odlišností mezi způsoby zdanění příjmů ve sledovaných zemích. Praktická část obsahuje výpočty daňových povinností modelových fyzických osob, se zaměřením na výpočet daně z příjmu ze závislé činnosti. Pro účely mezinárodního srovnání a analýzy výsledků je zde využita efektivní daňová sazba a průměrná míra zdanění.

Abstract

This bachelor thesis deals with the analysis and comparison of income taxation in the Czech Republic and Italy. The theoretical part describes and compares personal income taxation in the two countries. Based on model situations, the practical part includes tax calculations focused on tax on income from employment. The effective tax rate and the average rate of taxation are used in the calculations to facilitate international comparison and analysis of the results.

Klíčová slova

daň z příjmu fyzických, daň z příjmu ze závislé činnosti, česká republika, itálie, komparace

Key Words

personal income tax, tax on income from employment, czech republic, italy, comparison

Bibliografická citace

TURŇOVÁ, Karolína. *Komparace zdaňování příjmů fyzických osob v České republice a v Itálii* [online]. Brno, 2019 [cit. 2019-05-12]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/117826>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav financí. Vedoucí práce Jan Kopřiva.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně.
Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná a ve své práci jsem neporušila autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 27. listopad 2018

.....
Karolína Turňová, DiS.

Poděkování

Tímto způsobem bych chtěla velice poděkovat panu JUDr. Ing. Janu Kopřivovi, Ph.D, jakožto vedoucímu mé bakalářské práce. Jsem mu nesmírně vděčná za odbornou pomoc, ochotu, trpělivost a cenné rady.

Také bych ráda poděkovala panu Paolo G. B. Consolandi, který mi pomáhal s překladem i s výpočty u části týkající se Itálie.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ	13
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	14
1.1 Evropská integrace a daně	14
1.1.1 Harmonizace daní v Evropském společenství	15
1.1.2 Charakteristika daní v rámci Evropské unie	17
1.2 Konstrukční prvky daně.....	19
1.3 Daňový systém České republiky.....	21
1.3.1 Daň z příjmu	23
1.3.2 Majetkové daně.....	23
1.3.3 Nepřímé daně.....	24
1.4 Daň z příjmu fyzických osob v České republice	25
1.4.1 Daňový rezident a daňový nerezident České republiky.....	25
1.4.2 Lhůty pro podání daňového přiznání	26
1.4.3 Předmět daně z příjmů fyzických osob.....	26
1.4.4 Základ daně z příjmu fyzických osob	27
1.4.5 Nezdánitelné části základu daně	28
1.4.6 Položky odčitatelné od základu daně.....	29
1.4.7 Slevy na dani.....	29
1.4.8 Daňové zvýhodnění	30
1.4.9 Sazba daně	30
1.4.10 Výpočet daně	30
1.4.11 Minimální výše záloh.....	30
1.4.12 Odvádění záloh	31
1.4.13 Daňové přiznání FO.....	31

1.4.14	Odvody sociálního a zdravotního pojištění	31
1.5	Základní teorie daňové soustavy v Itálii	33
1.5.1	Daňový systém v Itálii	33
1.5.2	Přímé daně důchodové.....	34
1.5.3	Přímé daně majetkové.....	35
1.5.4	Nepřímé daně.....	35
1.5.5	Osobní důchodová daň.....	36
1.5.6	Předmět daně.....	36
1.5.7	Slevy a bonusy	37
1.5.8	Sazba daně	39
1.5.9	Výpočet daňové povinnosti	40
1.5.10	Sociální pojištění.....	40
1.6	Shrnující porovnání zdaňování příjmů ve vybraných zemích	41
1.7	Sociální odvody zatěžující daňové povinnosti poplatníků	44
1.8	Efektivní daňová sazba	44
1.9	Daňové zatížení příjmů ze závislé činnosti.....	46
2	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	47
2.1	Zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice.....	47
2.1.1	Modelový příklad č. 1 – Daňové zatížení českého poplatníka	47
2.1.2	Modelový příklad č. 2 – Daňové zatížení českého poplatníka	50
2.1.3	Modelový příklad č. 3 – Daňové zatížení českého poplatníka	53
2.2	Porovnání daňového zatížení v ČR vyplývajícího z modelových příkladů č. 1-3	56
2.2.1	Porovnání pomocí průměrné míry zdanění.....	56
2.2.2	Porovnání pomocí efektivní sazby daně	57
2.3	Zdanění příjmů ze závislé činnosti v Italské republice.....	59

2.3.1	Modelový příklad č. 4 – Daňové zatížení italského poplatníka.....	60
2.3.2	Modelový příklad č. 5 - Daňové zatížení italského poplatníka	62
2.3.3	Modelový příklad č. 6 - Daňové zatížení italského poplatníka	64
2.4	Porovnání daňového zatížení v IT vyplývajícího z modelových příkladů č. 4-6 66	
2.4.1	Porovnání pomocí průměrné míry zdanění.....	66
2.4.2	Porovnání pomocí efektivní sazby daně	68
2.5	Porovnání daňového zatížení v ČR i v IT.....	69
2.5.1	Porovnání daňového zatížení v ČR i v IT pomocí průměrné míry zdanění 70	
2.5.2	Porovnání daňového zatížení v ČR i v IT pomocí efektivní sazby daně	71
3	VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ.....	73
3.1	Daňové úspory	73
3.2	Vyhnutí se dani	74
3.3	Daňový únik.....	75
	ZÁVĚR	76
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ	79
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	80
	SEZNAM GRAFŮ	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM TABULEK.....	85

ÚVOD

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku zdanění příjmů fyzických osob v České republice a v Itálii. Tato práce je orientována především na komparaci odlišností a podobností ve stanovení daňové povinnosti poplatníků daně z příjmu v již zmíněných zemích. Vzhledem k tomu, že Česká i Italská republika jsou členské státy Evropské unie, rozdíly mezi zdaněním příjmů fyzických osob v obou těchto zemích nejsou výrazně odlišné, a to převážně z důvodu trendu harmonizace daňových systémů členských zemí Evropské unie. Přesto každá ze zainteresovaných zemí kvůli své kultuře, historii, geografické poloze a politicko-ekonomických souvislostech má zařazené do svých daňových systémů určité specifické prvky.

První část bakalářské práce je zaměřena na již zmiňovaný trend zvaný harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie. Dále jsou zde uvedeny i charakterizovány konstrukční prvky daně a popsány daňové systémy obou komparovaných zemí. Teoretický výklad daňových systémů České republiky i Itálie je zaměřen na obecný popis země, a to jak z hlediska geografického, tak počtu populace i na politické fungování. Také je zaměřen na jednotlivé daně jak už na přímé, tak i nepřímé a na odvody sociálního i zdravotního pojištění, které je pro danou problematiku velice relevantní. Jako komparační nástroje vhodné pro mezinárodní srovnání jsou zde využity analýza sociálních odvodů zatěžující výslednou daňovou povinnost, efektivní sazba daně a analýza daňového zatížení příjmů ze závislé činnosti.

V druhé části bakalářské práce se vyskytují modelové příklady rezidentů Italské a České republiky. Vybrané příklady objasňují výpočet daňové povinnosti poplatníků, kteří dosahují pouze příjmů ze závislé činnosti neboli pouze z pracovně právního poměru. Také je zde zobrazeno, jak výslednou daňovou povinnost z tohoto typu příjmu ovlivňují jednotlivé konstrukční prvky daně, a to zejména odpočitatelné položky, slevy a daňová zvýhodnění. Pro následnou komparaci je zde využita průměrná míra zdanění a efektivní sazba daně. Komparační nástroje budou zobrazeny jak graficky, tak i v tabulkách, a to z důvodu přehlednosti zjištěných výsledků.

Poslední návrhová část popisuje možnosti optimalizací daňové povinnosti, přesněji možnosti minimalizace daňové povinnosti poplatníků. Jsou zde definovány a popsány daňové úspory, daňové úniky i způsoby vyhnutí se dani, a to i z hlediska úrovně trestního činu.

Cílem této bakalářské práce je komparace českého a italského daňového systému, konstrukčních prvků základu daně z příjmu ze závislé činnosti, výpočet daňového zatížení italských a českých poplatníků na modelových příkladech, komparace daňového zatížení metodou průměrné míry zdanění a efektivní sazby daně.

CÍLE PRÁCE, METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ

Cílem práce je porovnání daně z příjmu fyzických osob v České republice a v Itálii. Nejdříve bude stručně charakterizována Evropská integrace a harmonizace daní v rámci Evropské unie, následně bude detailně zpracována charakteristika daní z příjmu fyzických osob v obou zemích, tudíž v České i Italské republice. Tyto dva daňové systémy budou porovnávány na modelových příkladech a následně budou vyhodnoceny jejich výhody i nevýhody. Poslední část této bakalářské práce bude zaměřena na daňovou optimalizaci daní z příjmu fyzických osob v České republice.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

V této části bakalářské práce bude nejprve okrajově vymezen pohled Evropské unie na daně, včetně snah o jejich harmonizaci v rámci členských zemí. Tato část bude obsahovat i charakteristiku konstrukčních prvků daně, která je společná pro většinu daní v rámci členských zemí Evropské unie. A dále zde bude podrobněji rozebrán daňový systém jednotlivých komparovaných zemí, tedy České republiky a Itálie, se zaměřením na daně z příjmů fyzických osob.

1.1 Evropská integrace a daně

Evropské společenství (dále jen ES) je založeno na třech základních smlouvách. První smlouvou je Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli z roku 1951 (ESUO, Montánní unie), která je dle místa signifikace často nazývána také jako „Pařížská smlouva“ (1, s. 27). Druhá smlouva se nazývá Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (dále jen EUROATOM), která je z roku 1957. Třetí smlouvou a zároveň poslední smlouvou je Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství (dále jen EHS) podepsanou v roce 1957 (2, s. 1).

Z posledních dvou základních smluv z roku 1957, čili ze Smlouvy EUROATOM a EHS, vyplývá, že základní vizí Evropského společenství je:

- a) vytvořit společný trh,
- b) zavést společnou celní unii a
- c) vytvoření společných politik (2, s. 1).

Výše zmiňované smlouvy byly později doplňovány a nahrazovány. V roce 1897 vstoupil v platnost Jednotný evropský pakt, který představil základnu pro koordinaci zahraniční politiky, redefinoval společný trh a stanovil termín pro dokončení jednotného vnitřního trhu na konec roku 1992. Avšak za čtvrtou základní smlouvu lze spíše považovat Smlouvu o Evropské unii z roku 1992, která sjednotila tři předchozí smlouvy do jednoho celku zvaného Evropská unie (dále jen EU). Poslední velice významná smlouva je Lisabonská smlouva, která byla podepsána v roce 2007 a skládá se ze Smlouvy o EU,

Smlouvy o fungování EU a jejich protokolů a zahrnuje i Listinu základních práv a svobod. (2, s. 3), viz. obrázek 1.

Obrázek 1 – Základní dokumenty EU
Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací (1, s. 28)

1.1.1 Harmonizace daní v Evropském společenství

V ES má vývoj samotné daňové politiky blízkou spojitost s integračními snahami. Původní myšlenky harmonizace byly velice ambiciózní a plánovalo se kromě strukturální harmonizace i harmonizace daňových sazeb. Po částečném selhání se o tomto instrumentu začalo uvažovat pouze ve spojitosti s jednotným vnitřním trhem a jeho hladkém fungování. Poté byla harmonizace daní zaměřena hlavně na daně nepřímé, jež byly stěžejní pro vytvoření fungujícího jednotného trhu (2, s. 9).

Státy zakládající EHS měly až do 60. let minulého století nesouměřitelné a různorodé daňové systémy, především v oblasti spotřebních daní. V oblasti nepřímých daní měla Francie, jakožto jediná, zavedenou daň z přidané hodnoty. Ostatní členské státy uplatňovaly tzv. kaskádovitý systém daně z obratu neboli daň z obratu, kdy tento systém nezaručoval daňovou neutralitu. Průlomový rok byl 1967, kdy bylo rozhodnuto povinně zavést ve všech členských státech daň z přidané hodnoty. Za další důležitý rok lze považovat rok 1977, kdy bylo stanoveno jednotné vymezení daňové základny pro výpočet daně z přidané hodnoty. Bílá kniha Dokončení vnitřního trhu stanovila úkol, aby daňové systémy členských zemí zajistily podnikatelům prosperitu a výhodu, plynoucí z členství, podporovali vnitřní investice a zaměstnanost, a také aby zároveň nemohly poskytovat prostor pro nelegální daňové transakce, vyhýbání se placení daní a jiné daňové podvody či úniky. V roce 1993 došlo k zavedení samotného jednotného vnitřního trhu, který je definován jako prostor bez vnitřních hranic. V tomto prostoru je zajištěn volný pohyb

zboží, služeb, osob a kapitálu. Vstupem dalších států se proces harmonizace daní stával mnohem obtížnější, a to především z důvodu, že u většiny procedurálních otázek, v oblasti daní je vyžadován souhlas všech členských zemí EU (1, s. 37).

Avšak na počátcích této samotné myšlenky zvané harmonizace daní, se harmonizace přímých daní jevila mnohem jednodušší než u daní nepřímých. Postupem času bylo zjištěno, že přestože jsou si národní systémy přímého zdanění velice podobné, tak uvnitř skrývají mnohé odlišnosti, a to například v metodách konstrukce daňového základu, ve formách zdanění, v nezdanitelných položkách, ve zdaňovacím období či dokonce v definicích poplatníků daně. Z těchto důvodů začalo ES věnovat pozornost především dani z příjmu korporací, jinak řečeno dani z příjmu právnických osob. Daň z příjmu korporací velmi významně ovlivňuje podnikání na jednotném trhu, protože kapitál je vysoce mobilním faktorem, který může být operativně přesouván do zemí s výhodnějšími daňovými podmínkami. Bylo zjištěno, že je velice důležité tento druh daně zharmonizovat, neboť by rozhodování o umístění investice a financování investic nemělo být ovlivněno daňovým zatížením (3, s. 17).

Nyní probíhá harmonizace přímých daní prostřednictvím judikátu soudního dvoru, pomocí tzv. negativní harmonizace. Existují dvě příčiny tohoto stavu. Za první lze považovat skutečnost, že členské státy mají rozdílné účetní systémy, kdy se na jedné straně využívá „daňové“ účetnictví, kde hospodářský výsledek odpovídá základu daně, a účetnictví, kde se výsledek hospodaření musí následně upravit, aby jej bylo možné považovat za základ daně. Za druhý důvod lze považovat neochotu členských zemí k další daňové harmonizaci, jelikož to považují za jistý druh omezení jejich suverenity a vnitřní politiky (1, s. 67).

Druhá polovina 20. století je charakterizována nástupem globalizace a vzniku nadnárodních společností. Čímž se zvýšila možnost jednotlivcům i firmám získat větší svobodu a využívat více zahraničních produktů. I z těchto důvodů se ukázala harmonizace daní jako nezbytná pro zajištění hospodářské soutěže, jelikož rozdílný systém zdanění má přímý a výrazný dopad na úroveň cen a na výběr umístění investice, jak již bylo zmíněno (4). V současnosti je běžné, že dochází k přesunu sídel firem do zemí

s výhodnějšími daňovými podmínkami nebo přímo do tzv. daňových rájů. Z tohoto důvodu je důležité, aby mezi sebou vlády jednotlivých států v oblasti přímých daní spolupracovaly. Primárním cílem kooperace a daňové harmonizace je zamezení dvojímu zdanění příjmu, anebo naopak zabránit nezdanění příjmu vůbec, jinak řečeno předejít daňovým podvodům i únikům (1, s. 72).

1.1.2 Charakteristika daní v rámci Evropské unie

Daň lze všeobecně charakterizovat jako: „*povinnou, zákonem předem stanovenou částku, která se na nenávratném principu odčerpává daňovému subjektu z části jeho nominálního důchodu*“. (1, s. 32)

Země evropské unie mají v rámci daňové teorie daně rozdělené na daně přímé – osobní důchodová daň a daň ze zisku firem a majetkové daně – daň z nemovitostí, převodové majetkové daně a daň silniční (1, s. 67). K nepřímým daním se řadí daň z přidané hodnoty a spotřební daně z alkoholu, tabáku a energií.

Zdanění osobních důchodových daní jsou v zemích EU různorodá hlavně z hlediska možnosti zohlednit sociální aspekty (zde hovoříme např. o počtu dětí, invaliditě apod.) poplatníka při výpočtu daňové povinnosti, a to ve formě nezdanitelných částí základu daně, odpočitatelných položek od základu daně nebo přímo slevou na dani, a také z hlediska počtu daňových pásem a daňových sazeb v nich (1, s. 67).

Hovoříme-li o majetkových daních, tak i tento druh daně je ve státech EU velmi pestrý a většinou vychází z národních tradic. Skutečnost, že jejich výnosy, především u daně z nemovitostí, jsou ponechány rozpočtům místních municipalit, tyto daně sjednocuje. Ve většině členských států mají municipality možnost ovlivňovat konečnou výši této daně, a to pomocí uvalování různých přírážek a stanovením různých koeficientů k jednotně definovanému celostátnímu daňovému předpisu. Pro převodové majetkové daně jsou velice relevantní ustanovení smluv o zamezení dvojího zdanění (1, s. 71).

Daně plní hned několik funkcí, za ty nejdůležitější lze považovat:

1. Funkci fiskální, která značí, že daně jsou hlavním zdrojem příjmů do veřejného rozpočtu (5, s. 11).
2. Funkce redistribuční, která pomáhá zmírňovat rozdíly mezi movitějšími a finančně méně zajištěnými obyvateli. A to převážně tím, že bohatší jedinci mají větší daňové břemeno, pomocí kterého je poté zvýšen příjem chudších lidí (5, s. 11).
3. Funkce alokační, která znamená, že prostředky získané z daní jsou státem přerozděleny do těch oblastí, které to zrovna potřebují. V tomto případě má stát na výběr, buď bude tyto oblasti financovat přímo, anebo občanům, kteří danou službu či statek potřebují, umožní snížení jejich daňové povinnosti (5, s. 11).
4. Funkce stimulační nabízí různé druhy daňových úspor, například možnost snížit si základ daně o ztrátu z podnikání z minulých let u podnikatelských subjektů, ale na druhou stranu ukládá povinnost odvést vyšší daně konzumentům alkoholických nápojů a tabákových výrobků, čímž se snaží regulovat jejich prodej a spotřebu. Tato funkce využívá toho, že daně jsou daňovými subjekty vnímány zpravidla jako újma, a tudíž jsou ochotny udělat hodně pro to, aby svou daňovou povinnost omezily (5, s. 12).
5. Funkce stabilizační, jež zmírňuje dopady výkyvů v ekonomických cyklech. V době, kdy je ekonomika na vrcholu se daně vybírají vyšší a z přebytku jsou tvořeny rezervy, které se použijí v době ekonomické recese či deprese. Tyto úspory poté pomáhají ekonomiku znovu nastartovat (5, s. 13).

Základní principy daňových systémů členských zemí:

1. Princip neutrality, který vyjadřuje všeobecnou povědomost všech osob o povinnosti placení daní.
2. Princip daňové výnosnosti, který je založen na faktu, že se jedná o zajištění příjmů do státního rozpočtu. Tato výnosnost je ovlivněna únosností. Daně musí být v únosné výši, aby je poplatníci byli schopni platit.

3. Princip daňové spravovatelnosti hovoří o skutečnosti, že daně jsou spravovány pomocí zákonů, které jsou platné pro všechny.

1.2 Konstrukční prvky daně

Pro daňový systém státu není podstatné jen to, zda stát vybere prostřednictvím daní potřebný objem finančních prostředků, ale také i to, jaký mají daně dopad na toho, od koho jsou vybírány (tzv. daňové subjekty, viz. níže). Základní konstrukční prvky daně, které rozhodují o celkovém dopadu daňového zatížení na jednotlivé daňové subjekty jsou: daňový subjekt, základ daně, zdaňovací období, daňové odpočty, slevy na dani a sazba daně. Konstrukce daně je složitá záležitost a je potřeba posuzovat všechny její prvky v jejich vzájemných souvislostech (5, s. 13).

Daňovým subjektem je chápána osoba, která je povinná strpět, odvádět či platit daň. Dělí se na poplatníka a plátce. Jedná se o dvě rozdílné osoby. Plátce je ten, kdo daň vybírá a odvádí správci a poplatník je ten, kdo daň platí. Samozřejmě je možné, aby poplatník i plátce splynuly v jednu osobu, jak je tomu u přímých daní, kde jedinou výjimku představuje daň z příjmy ze závislé činnosti (5, s. 14).

Základ daně vyjadřuje veličinu, ze které se daň vypočítá a následně vybere od daňového subjektu (5, s. 16).

Daňové odpočty snižují základ daně. Dělíme je na:

- a) Standardní odpočty snižují základ daně o předem stanovenou fixní částku. Lze je uplatnit pouze v případě splní-li daňový subjekt podmínky stanovené zákonem. Standardní odpočty jsou zaměřeny na sociální postavení poplatníka a snaží se alespoň částečně kompenzovat jeho určitý handicap (5, s. 23).
- b) Nestandardní odpočty představují položky, které může daňový subjekt odečíst od základu daně v prokazatelně vynaložené výši, například dary na veřejně prospěšné účely. Nestandardní odpočty jsou většinou limitovány pevně danou částkou či procentem ze základu daně, nebo obojím. Je důležité rozlišovat odpočty od základu daně a slevy na dani. Zatímco odpočet snižuje základ daně, tak sleva na dani snižuje zjištěnou daňovou povinnost, například základní sleva na poplatníka (5, s. 23).

Daňové sazby představují algoritmus sloužící ke stanovení velikosti daně. Standardně se sazby daně dělí na:

1. Dle druhu předmětu daně nebo daňového subjektu jsou dále rozděleny na:

- a) Jednotnou sazbu daně, která je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně daně nezávisle na jeho kvalitě nebo typu daňového subjektu (5, s. 24).
- b) Diferencovanou sazbu daně, která se liší dle druhu předmětu daně nebo daňové subjektu (5, s. 24).

2. Ve vztahu k velikosti základu daně sazby daně dále dělíme na:

- a) Pevnou sazbu daně, která je vztažena k fyzikální jednotce základu daně a předpokládá, že základ daně je specifický (např. 1 m² zastavěné plochy, 1 hl piva, 1 ks cigarety apod.). Jelikož daň musí být vždy stanovená v penězích, tak platí, že v peněžních jednotkách musí být vyjádřen buď základ daně či její sazba. Je-li základ daně v peněžních jednotkách, pak sazba daně je obvykle vyjádřena procentuálně a naopak je-li základ daně vyjádřen ve fyzických jednotkách, používá se zpravidla pevná sazba daně vyjádřená v peněžních jednotkách (5, s. 25).
- b) Relativní sazba daně je užívána tam, kde je hodnotový základ daně. Může být lineární čili proporcionální k základu daně nebo progresivní (viz. níže).
 - a. Lineární sazba daně znamená, že daň roste ve stejném poměru jako základ daně. Sazba je obvykle stanovena jako určité procento ze základu daně, které se nemění s velikostí základu daně. U tohoto druhu sazby daně spočívá velká výhoda v jednoduchosti výpočtu daně (5, s. 25).
 - b. Progresivní sazba daně je sazba, při které roste daň relativně rychleji než základ daně. Tento typ více vyhovuje požadavku na daňovou spravedlivost, neboť chudší odvádí nižší daň než movitější jedinci. V praxi se často používají tzv. pásmové sazby, kde se základ daně rozdělí do

několika pásem podle jeho velikosti a pro každé pásmo se stanoví jiná úroveň sazby (5, s. 27).

Zdaňovacím obdobím u přímých daní je zpravidla kalendářní nebo hospodářský rok. Daně spotřební jsou nejčastěji odváděny a placeny čtvrtletně či měsíčně. Také existují daně bez daného zdaňovacího období, které jsou vybírány vždy nastane-li určitá událost, jako je například daň z převodu nemovitostí (5, s. 22).

Slevy na daní snižují vypočtenou daň a dají se dělit na:

- a) Absolutní sleva je stanovena fixní částkou (5, s. 32).
- b) Relativní sleva snižuje základní částku daně o stanovený díl, který je zpravidla vyjádřený v procentech (5, s. 32).
- c) Standartní slevy se použijí při splnění zákonných podmínek (5, s. 33).
- d) Nestandardní slevy vyjadřují prokazatelně vynaložené výdaje, o které lze snížit základní částku daně (5, s. 33).

1.3 Daňový systém České republiky

Aktuální daňový systém České republiky vznikl 1. ledna 1993. Tento daňový systém je velmi podobně strukturován, jako v ostatních zemích Evropské unie. Ovšem každý stát se v oblasti zdaňování vyznačuje určitými specifiky. Značný vliv na jednotlivé daňové systémy má historický vývoj a způsob myšlení v dané části Evropy (6). Zákonodárnou moc v České republice představuje dvou komorový parlament, který se skládá z Poslanecké sněmovny a Senátu. Hlavou státu je prezident M. Zeman od roku 2013. Území české republiky se dále dělí na 14 vyšších samosprávných krajů. Česká republika vstoupila do EU v roce 2004. Více o České republice viz. tabulka 1.

Tabulka 1 Základní informace o České republice

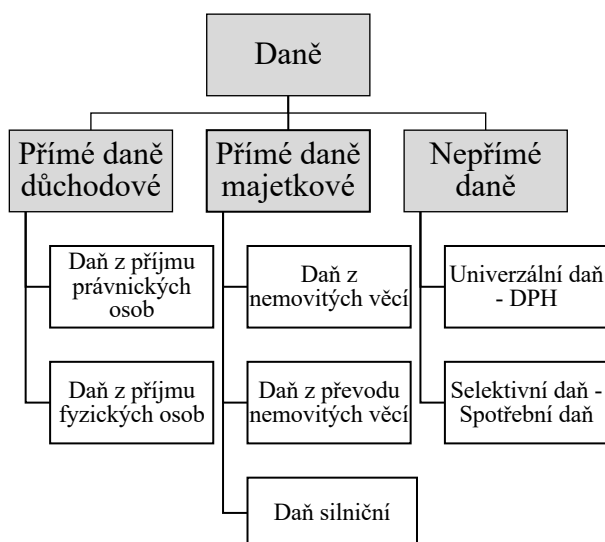
Zdroj: Vlastní zpracování s čerpáním informací z (7)

Základní informace o České republice	
Rozloha	78 865 km ²
Obyvatelstvo	10, 597 milionů osob (30. září 2017)
Hlavní město	Praha
Jazyk	Český jazyk
Měna	Česká koruna

Daň je zákonem uložená pravidelná povinná platba do veřejného rozpočtu, která se vyznačuje nenávratností, neekvivalentností a zpravidla neúčelovostí. Lidově je také často označována jako tzv. berně, jelikož je nikdo nedává, ale spíše jsou vybírány na základě daňových zákonů. Z veřejných rozpočtů jsou dále hrazeny veřejné statky a služby, jako je např.: školství, rozpočty obcí, dopravní infrastruktura atd. A je důležité si uvědomit, že všem lidem, ať již úmyslně či neúmyslně, vzniká potřeba veřejné statky využívat, a přesně z tohoto důvodu jsou povinny platit daň všechny osoby jak fyzické, tak i právnické (8).

Všeobecně daň není cena veřejného statku, ale cena, kterou daňový subjekt platí za to, že veřejné statky spotřebovává (9). Vybírání a správu daní spravují příslušné finanční úřady, kdy každý dílčí samosprávný celek má svůj finanční úřad. Na území České republiky se nachází 14 finančních úřadů (10).

Tak jako v ostatních členských zemích, tak i v České republice se daně dělí na přímé a nepřímé, viz. obrázek 2. Přímé daně zkracují příjem poplatníka, který sám za sebe zaplatí daň. Mezi daně přímé se řadí daň z příjmu, která zahrnuje daň z příjmu fyzických osob a daň z příjmu právnických osob. Také se sem řadí majetkové daně, které obsahují daň z nemovitých věcí, daň z převodu nemovitých věcí a silniční daň. Nepřímé daně se dále dělí na univerzální vztahující se na všechny druhy produktů a služeb a je nazývána jako daň z přidané hodnoty (dále jen DPH) a selektivní daně, které se vztahují pouze na vybrané zboží a služby, zde hovoříme o spotřební a ekologické dani (11).

Obrázek 2 Rozdělení daní v České republice

Zdroj: Vlastní zpracování

1.3.1 Daň z příjmu

Tento druh daně představuje ve svém součtu na celkových daňových příjmech třetí nejdůležitější rozpočtový příjem.

Daním z příjmů fyzických osob podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Základ daně z příjmu fyzických osob se dělí na pět dílčích základů daně dle zákona o dani z příjmu (dále jen ZDP) na příjmy z nezávislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy (více viz. kapitola 1.4).

Daním z příjmu právnických osob podléhají veškeré příjmy z činností a z nakládání s majetkem u nepodnikatelských subjektů (tzv. veřejně prospěšní poplatníci) a hlavně příjmy z činností uskutečňovaných za účelem dosahování zisku. Základ daně představuje upravený výsledek hospodaření o odpočty (např. odpisy) (5, s. 60). Sazba daně z příjmu právnických osob je lineární a aktuálně je ve výši 19 %.

1.3.2 Majetkové daně

Tyto daně můžeme rozdělit na všeobecné daně z majetku, které se v současných daňových systémech používají jen zřídka, a na výběrové majetkové daně (zejména se jedná o daň z nemovitých věcí), se kterými se setkáme ve všech státech EU (5, s. 61).

Daň z nemovitých věcí představuje příjem do rozpočtu obcí, proto je vybírána dle polohy nemovité věci, a ne sídla či bydliště poplatníka, a zahrnuje daň z pozemků a ze staveb (5, s. 61).

Daň z nabytí nemovitých věcí je jedinou jednorázovou daní v daňovém systému ČR. Tato daň se vyměřuje při úplatném převodu vlastnického práva k nemovité věci. Základem daně je kupní cena nebo se základ daně odvozuje od ocenění dle zákona o oceňování (5, s. 61).

1.3.3 Nepřímé daně

Jedná se o daně jejichž objektem je spotřeba. Jak již bylo zmíněné, dělí se na univerzální a selektivní.

Spotřební daň se řadí do druhé skupiny nepřímých daní čili k selektivním. Jedná se o daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z vína a meziproductů, daň z piva a o daň z tabákových výrobků. Předmětem daně je jejich výroba a dovoz. Základ daně představuje počet fyzických jednotek vyrobeného či dovezeného zboží (5, s. 62).

Daň z přidané hodnoty je univerzální daní ze spotřeby, které podléhá dodání zboží, poskytování služeb, a zboží z dovozu z třetích zemí (tzn. země mimo EU). Sazba daně je lineární a diferencovaná se třemi úrovněmi (viz. Tabulka 2). Přílohy zákona o dani z přidané hodnoty obsahují bližší informaci o tom kdy, jakou sazbu použít (5, s. 62).

Tabulka 2 Sazby daně z přidané hodnoty v České republice

Zdroj: Vlastní zpracování dle §47 ZDP

Sazby daně z přidané hodnoty v České republice	
Druhy sazeb	Sazby (v %)
Základní sazba	21
První snížená sazba daně	15
Druhá snížená sazba daně	10

1.4 Daň z příjmu fyzických osob v České republice

Poplatníky této daně jsou fyzické osoby. Jedná se o daně přímé, tudíž poplatníkem a plátcem je jedna osoba. Poplatníci této daně se dále dělí na daňové rezidenty České republiky a nerezidenty, viz. kapitola 1.4.1. V tomto případě výjimku představuje daň z příjmu ze závislé činnosti, kde je daň strhávána zaměstnanci z jeho výplaty, a to přesněji ze superhrubé mzdy, ve které je zahrnuto jak sociální, tak i zdravotní pojištění odváděné zaměstnavatelem v celkové výši 34 % ze základu daně, viz. kapitola 1.4.14. Tuto daň odvádí za zaměstnance zaměstnavatel na příslušný finanční úřad. V tomto případě osoba poplatníka a plátce nesplyne v jednu osobu.

1.4.1 Daňový rezident a daňový nerezident České republiky

Poplatníkem daně je osoba, jejíž příjmy, majetek či úkony jsou zatíženy daní a tím mu vzniká povinnost vůči státu. Zákon č. 586/1992 Sb. ZDP klasifikuje poplatníky daně jako daňové rezidenty či daňové nerezidenty, o čehož se následně odvíjí i rozsah daňové povinnosti poplatníka (12).

Poplatníci jsou daňovými rezidenty České republiky, pokud mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, dle § 2 odst. 2 ZDP. Pokud je v účinnosti smlouva o zamezení dvojího zdanění, posuzuje se rezidentství poplatníka podle příslušného článku této smlouvy. Daňoví rezidenti České republiky mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí (11). Jedná se o tzv. princip universality, kdy těmto poplatníkům podléhají dani jejich celosvětové příjmy.

Daňovým nerezidentem je fyzická osoba dle § 2 odst. 3 ZDP, která nemá na území ČR bydliště ani se zde obvykle nezdržuje, nebo to o ní stanoví mezinárodní smlouva. Tato osoba má daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Dále je za nerezidenta považována osoba, která se na území ČR zdržuje jen za účelem studia nebo léčení, v takovém případě se jedná o nerezidenta i v případě, že se ve smyslu § 2 odst. 4 ZDP na území ČR zdržuje obvykle (11). Zde hovoříme o tzv. principu teritoriality, kdy těmto rezidentům podléhají zdanění pouze příjmy či majetek získané na území ČR.

Poplatníkem obvykle se zdržujícím na území ČR se rozumí osoba, která zde pobývá alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce (11).

1.4.2 Lhůty pro podání daňového přiznání

Daňové přiznání se dle § 136 odst. 1 daňového řádu podává nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Základní lhůta pro podání daňového přiznání je do 31. 3. v následujícím kalendářním roce (11).

Jedná-li se o poplatníka, který má zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo jehož daňové přiznání zpracovává a podává poradce, podává daňové přiznání nejpozději do 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. V těchto dvou případech se běžná lhůta prodlužuje do 31. 6 následujícího roku (11).

Daňové přiznání se podává na příslušném finančním úřadě a daň se platí v den podání daňového přiznání (11).

1.4.3 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Dani z příjmu fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně. Může se jednat jak o příjmy peněžní, tak i naturální. Příjem je chápán jako vše, pomocí čeho dochází ke zvýšení majetkových poměrů poplatníka (5, s. 161).

Některé příjmy, jež jsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny. Osvobození se týká více než 60 druhů příjmu, za ty nejdůležitější lze považovat (i v tomto případě zde existuje spousta výjimek ze základních pravidel, které jsou vyjádřené v § 4 a § 4a ZDP):

- a) Některé bezúplatné příjmy v případě nabytí majetku dědictvím i odkazem. Také nabytí majetku darem v řadě přímé i vedlejší a obecně příležitostné dary, a to do výše 15 000 Kč za příslušné zdaňovací období (5, s. 162).
- b) Důchody, zde hovoříme především starobním či invalidním důchodu. Zde je potřeba větší opatrnosti, aby nedošlo k narušení daňové spravedlnosti, jelikož pro určitou skupinu obyvatelstva tvoří nejpodstatnější část běžného příjmu. V případě, že se jedná o pravidelné penze, je osvobozen pouze důchod ve výši

36násobku minimální mzdy k prvnímu dni kalendářního roku, pro rok 2018 se jedná o 439 200 Kč (13) za zdaňovací období (5, s. 162).

- c) Sociální transfery a celkově dávky z veřejných rozpočtů, protože jejich osvobození minimalizuje míru přerozdělování prostřednictvím veřejných rozpočtů (5, s. 162).
- d) Náhrady škod a pojistná plnění, u kterých je sporné, zda zvyšují majetek daňového subjektu. Často pouze nahrazují ztráty na majetku či příjmu. Avšak mezi osvobozené náhrady škod a pojistná plnění nelze zařadit ty, které mají přímý vztah k samostatné činnosti či nájmu (5, s. 162).
- e) Příjmy z prodeje věcí, až na příjmy z prodeje majetku použitého k samostatné činnosti, jinak řečeno výjimku představuje majetek vložený do obchodního majetku. Jako kritérium pro určení, zda bude příjem z prodeje majetku osvobozen, je využíván tzv. „časový test“ (5, s. 162).

1.4.4 Základ daně z příjmu fyzických osob

Aby se předmět daně mohl stát základem daně, je potřeba vytvořit základnu pro jeho kvalifikaci. Dílčím základem daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách, nejčastěji v korunách a upravený dle zákonem stanovených pravidel. Celkový základ daně je tvořen součtem upravených dílčích základů daně (14, s. 19). Základ daně je rozdělen na pět dílčích základů daně, které jsou posuzovány odděleně.

a) Příjmy ze závislé činnosti (dle § 6 ZDP)

Příjmy ze závislé činnosti zahrnují příjem z pracovněprávních vztahů nebo příjmy z funkčních požitků. Dále sem spadají příjmy v podobě odměny likvidátora a odměny za členství v orgánech právnické osoby. Dále zahrnují příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným a komanditisty v komanditní společnosti (5, s. 166).

b) Příjmy ze samostatné činnosti (dle § 7 ZDP)

Jedná se o příjmy ze zemědělství, lesnictví a vodohospodářství, živnostenského podnikání, dále příjmy získané na základě jiného podnikatelského oprávnění. Také obsahují podíl na zisku komplementáře v komanditní společnosti a podíl společníka ve

veřejné obchodní společnosti. Tyto příjmy lze snížit o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu (5, s. 166).

c) Příjmy z kapitálového majetku (dle § 8 ZDP)

Příjmy vyplácené jako podíl na zisku obchodní korporace a úroky z cenných papírů, z funkce tichého společníka či výnosové úroky ze směnek. Jako běžný příjem zapadající mezi příjmy z kapitálového majetku lze označit příjmy z výnosových úroků z poskytnutých úvěrů či zápůjček (5, s. 166).

d) Příjmy z nájmu (dle § 9 ZDP)

Příjmy z nájmu jak movitých, tak nemovitých věcí. Do příjmů se nezahrnují příležitostné nájmy movitých věcí. Příležitostné nájmy movitých věcí jsou nájmy, které nejsou pro poplatníka podnikatelskou činností. Tyto příjmy lze snížit o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmu (5, s. 166).

e) Ostatní příjmy (dle § 10 ZDP)

Příjmy příležitostného charakteru, zejména příležitostný nájem, přijaté výživné, důchod či opakující se požitky. Dále výhry v loteriích a sázkách či bezúplatný příjem. Tyto příjmy lze snížit o výdaje na dosažení příjmu (5, s. 166).

1.4.5 Nezdánitelné části základu daně

Základ daně lze snížit o určité nezdanitelné části dle § 15 ZDP, jako jsou:

- a) Dary poskytnuté veřejně prospěšným organizacím na území České republiky (tzn. kraje, obce, organizační složky státu, které jsou pořadateli veřejných sbírek) a fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky, kteří dostávají invalidní důchod na zdravotní pomůcky, které nejsou hrazeny pojišťovnami. Odečitatelná úhrnná hodnota těchto darů v daném zdaňovacím období musí být alespoň 2 % ze základu daně nebo 1 000 Kč/rok. Maximálně lze odečíst 15 % ze základu daně. Za darování odběru krve si může fyzická osoba snížit základ daně o 3 000 Kč za jeden odběr.

- b) Lze také odečíst částku, která odpovídá zaplaceným úrokům ze stavebního úvěru v rámci stavebního spoření nebo hypotečního úvěru, a to maximálně do výše 300 000 Kč/rok za domácnost.
- c) Poplatník má možnost snížit svůj základ daně placením penzijního pojištění, a to v maximální výši 24 000 Kč/rok. Zde je však nutné uvědomit si, že se jedná o pojištění se státním příspěvkem 1 000 Kč/měsíc, které nelze použít pro snížení základu daně.
- d) Existuje i možnost poplatníka odečíst si zaplacení pojistné na jeho soukromé životní pojištění dle pojistné smlouvy, a to v maximální hodnotě 24 000 Kč/rok.

1.4.6 Položky odčitatelné od základu daně

Od základu daně lze dle § 34 ZDP odečíst daňovou ztrátu či její části, nejdéle však po dobu 5 zdaňovacích období po vzniku ztráty a odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo na podporu odborného vzdělání (15).

1.4.7 Slevy na dani

Slevy na dani určují právo poplatníka snížit si základ daně o slevy, jako jsou například:

- a) Částka ve výši 18 000 Kč za každého zaměstnance s lehčím zdravotním postižením a poměrnou část z této částky zaokrouhlenou na 2 desetinná místa či částku 60 000 Kč za zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky zaokrouhlenou na 2 desetinná místa. Poměrovou část vypočítáme jako podíl celkového počtu hodin zaměstnanců se zdravotním postižením z rozvržení pracovní doby nebo z individuálně sjednané pracovní doby po dobu trvání pracovního poměru v období, za které se podává daňové přiznání, a celkového ročního fondu pracovní doby připadajícího na jednoho zaměstnance pracujícího na plnou pracovní dobu stanovenou zvláštními právními předpisy (dle § 35 ZDP).
- b) Základní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč/rok (dle § 35ba ZDP).
- c) Sleva na manžela/ku ve výši 24 840 Kč/rok žijící s poplatníkem ve společné domácnosti nepřesahuje-li její příjem 68 000 Kč za zdaňovací období, a je-li manželovi/ce přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek (dle § 35ba ZDP).

d) Slevu na studenta v hodnotě 4 020 Kč/rok u poplatníka po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském programu (dle § 35ba ZDP).

1.4.8 Daňové zvýhodnění

Tímto zvýhodněním jsou myšleny nároky na zvýhodnění na děti, a to ve výši 15 204 Kč za jedno dítě, 19 404 Kč za druhé dítě a za třetí a další děti 24 204 Kč, uvedené částky jsou roční. Díky tomuto daňovému zvýhodnění může získat poplatník po výpočtu daně daňový bonus. Poplatník může uplatnit daňový bonus, pokud jeho výše činí minimálně 100 Kč a maximálně do výše 60 300 Kč (dle § 35c ZDP).

1.4.9 Sazba daně

V České republice činí 15 % ze základu daně zaokrouhleného na stokoruny dolů. Existuje zde také solidární zvýšení daně, které činí 7 % z kladného rozdílu mezi souhrnem dílčích základů daně (podle § 6 a § 7 ZDP) a 48násobkem průměrné mzdy. Limit pro rok 2018 činí 1 512 768 Kč ($48 \times 31\,516$ Kč dle ČSÚ). Placení solidární daně nepodléhají příjmy z kapitálového majetku (dle § 8 ZDP), z pronájmu (dle § 9 ZDP) a ostatní příjmy (dle § 10 ZDP).

1.4.10 Výpočet daně

Daň se vypočítá tak, že se stanoví úhrn dílčích základů daně, který se následně upraví o nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky, zaokrouhlí na stokoruny dolů. Poté se tento upravený základ daně vynásobí sazbou daně, která je jednotná ve výši 15 % (dle § 16 ZDP).

1.4.11 Minimální výše záloh

Daň či penále se nepředepíše a neplatí, nepřesáhne-li 200 Kč nebo nepřesáhnou-li celkové zdanitelné příjmy u fyzické osoby 15 000 Kč v případě, že z těchto příjmu nebyla vybrána daň či záloha na srážkovou daň (dle § 38b ZDP).

1.4.12 Odvádění záloh

Zálohy se odvádějí v zálohovém období, které počíná od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do poslední lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období (dle § 38a ZDP).

Zálohy neplatí (dle § 38a ZDP):

- poplatník jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč,
- zůstavitel ode dne jeho smrti,
- poplatník, který má daň stanovenou paušální částkou.

U poplatníků jejichž poslední daňová povinnost je v rozmezí od 30 000 Kč do 150 000 Kč odvádí zálohy ve výši 40 % z poslední známé daňové povinnosti, a to pololetně, v termínech 15. 6 a 15. 12. ve zdaňovacím období. Přesáhla-li poslední známá daňová povinnost 150 000 Kč, poplatníci odvádí 25 % z poslední známé daňové povinnosti a to 15. 3.; 15. 6.; 15. 9. a 15. 12. neboli čtvrtletně.

1.4.13 Daňové přiznání FO

Příjmy, které zakládají povinnost podat daňové přiznání, jsou příjmy, které jsou předmětem daně, kromě příjmů osvobozených a příjmů, které byly zdaněny srážkovou daní. Povinnost podat daňové přiznání má každý, kdo je plátcem solidární daně nebo jehož příjmy přesáhly 15 000 Kč za zdaňovací období nebo pokud poplatník dosáhl daňové ztráty či obdržel příjmy ze závislé činnosti za uplynulé období od svého zaměstnavatele až po 31. lednu následujícího roku anebo pokud ve zdaňovacím období došlo k výplatě a příjmu ze soukromého životního pojištění (15).

1.4.14 Odvody sociálního a zdravotního pojištění

V případě, že se jedná o příjmy ze závislé činnosti a jejich výše u poplatníka přesahuje 10 000 Kč za dané období, odvádí za tohoto poplatníka zdravotní a sociální pojištění (dále jen SZP) zaměstnavatel. Odvody sociálního pojištění (dále jen SP) činí za zaměstnance 6,5 % a za zaměstnavatele výše SP představuje 25 % z celkových příjmů poplatníka. Odvody zdravotního pojištění (dále jen ZP) se pohybují ve výši 4,5 % a za zaměstnavatele 9 % z celkových příjmů poplatníka. U odvodů na SP je stanoven

vyměřovací základ ve výši 48násobku průměrné mzdy, pro rok 2018 se jedná o 1 438 992 Kč (16).

U příjmů ze samostatné činnosti si odvádí poplatník SZP sám, a to v podobě záloh. Dále se zde rozlišuje, zdali se jedná o činnost hlavní či vedlejší. U činnosti hlavní musí odvádět sociální pojištění vždy a u činnosti vedlejší pouze v případě, že bylo dosaženo rozhodné částky. V roce 2018 byla rozhodná částka 89 940 Kč/rok (16). Rozhodná částka představuje rozdíl mezi příjmy a výdaji dané fyzické osoby. Výše záloh na sociální pojištění se vypočte v Přehledu OSVČ za minulý rok. Zálohy se vypočtou z vyměřovacího základu, který tvoří 50 % z daňového základu pro minulé zdaňovací období. U sociálního pojištění je dána sazba 29,2 % z vyměřovacího základu, kterou tvoří z 28 % důchodové pojištění a zbylou část odpovídající 1,2 % tvoří příspěvek na státní politiku nezaměstnanosti. Minimální výše zálohy činí 2 061 Kč/měsíc a maximální výše je 35 016 Kč/měsíc. U zdravotního pojištění se opět používá vyměřovací základ ve výši 50 % ze zjištěného základu daně za minulé zdaňovací období. Je zde stanoven minimální vyměřovací základ, v roce 2018 se jednalo o částku 169 392 Kč za rok. Sazba pojistného je 13,5 % z vyměřovacího základu. Minimální měsíční záloha je ve výši 1 906 Kč.

1.5 Základní teorie daňové soustavy v Itálii

Itálie, respektive „Repubblica Italiana“ je jedním ze sedmi zakládajících členů Evropského společenství. Prezidentem této země je Sergio Mattarella. Itálie je pluralitní republika s dvoukomorovým parlamentem (1, s. 254).

Území Italské republiky se dále dělí na 20 regionů, které mají v daňové oblasti poměrně velké pravomoci, a to z důvodu, že tyto regiony, přesněji jejich územní pracoviště, určují velikost regionální přírážky k dani z příjmu z nezávislé činnosti. Specifičtěji jednotlivé obce v regionech stanovují navíc lokální přírážku (viz. kapitola 1.4.9). Více informací o Italské republice viz. Tabulka 3 Základní informace o Itálii.

Tabulka 3 Základní informace o Itálii

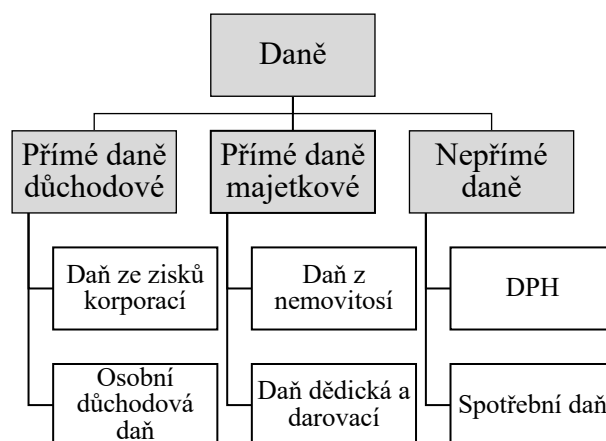
Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z webové stránky (17)

Základní informace o Itálii	
Rozloha	301, 2 tis. km ²
Obyvatelstvo	60, 656 milionů osob (1. ledna 2017)
Hlavní město	Roma (Řím)
Jazyk	Italský
Měna	Euro

Správou daní se v Itálii zabývají finanční úřady neboli „Agenzia entrate“. Tyto úřady přidělují právnickým i fyzickým osobám identifikační číslo, které se nazývá „Partita IVA“ (17).

1.5.1 Daňový systém v Itálii

Díky již zmiňovanému trendu harmonizace daní se Italský daňový systém příliš neliší od daňového systému v České republice. V podstatě se spíše liší v názvosloví příslušných daní. Viz. následující Obrázek 3 Rozdělení daní v .

Obrázek 3 Rozdělení daní v Italské republice

Zdroj: Vlastní zpracování z (1, s. 254)

1.5.2 Přímé daně důchodové

a) Daň ze zisků firem

Dani ze zisku firem podléhají především akciové společnosti (S. p. A), společnosti s ručením omezeným (S. r. l.), komanditní společnosti, družstva, vzájemné pojišťovny a další veřejně prospěšní poplatníci, ale i soukromé právní subjekty, a to bez ohledu na to, zda byly založeny za účelem podnikání či nikoliv. Firmy také mohou podléhat „regionální dani z produkčních aktivit“ (1, s. 254).

Sazba daně je zde 24 % a srážková daň má výši 26 %. Zdaňovacím obdobím je finanční rok, který je stanovený zákonem či si jej mohou upravit samotné právní subjekty pomocí interních stanov. Není-li finanční rok stanoven tímto způsobem nebo v případě, že přesahuje období 2 let, je zdaňovacím obdobím kalendářní rok. Daň ze zisků firem se platí ve dvou zálohách v běžném roce, které jsou stanovené na základě výše poslední známé daňové povinnosti (1, s. 255).

b) Osobní důchodová daň

Daň z příjmu fyzických osob neboli „l’Imposta sul reddito delle persone fisiche – IRPEF“ je druhým nejvýznamnějším daňovým příjmem pro daný stát, hned po příspěvcích na sociální zabezpečení, více viz. kapitola 1.5.5.

1.5.3 Přímé daně majetkové

a) Daň z nemovitostí

Daň z nemovitostí je uvalena na držbu nemovitého majetku a její sazba je 0,76 % z kupní ceny nemovité věci, popřípadě z tržní ceny stanovené místně příslušnou municipalitou (1, s. 256).

b) Daň dědická a darovací

Hodnota této daně se mění dle příbuzenského vztahu k dárci či zůstaviteli. U manželů a příbuzných v linii přímé se činí 4 % z částky přesahující 1 000 000 EUR, u sourozenců 6 % ze základu přesahujícího 1 000 000 EUR, a u dalších kategorií se míra zdanění pohybuje mezi 6 % až 8 % procentuálními body z celé hodnoty převáděného majetku (1, s. 256).

1.5.4 Nepřímé daně

V Itálii je umožněno dle směrnice Rady 2006/112/ES u DPH používat sníženou sazbu daně, viz. Tabulka 4 Sazby daně z přidané hodnoty v Itálii (1, s. 257).

Osobou podléhající dani z přidané hodnoty je každá osoba, která uskutečňuje podnikatelskou činnost nebo uměleckou činnost. Dále podléhají této dani dovozci bez ohledu na vykonávanou činnost (1, s. 257). Registrační povinnost má každý podnikatelský subjekt bez ohledu na výši jeho obratu (3, s. 251).

Předmětem daně je dodání zboží a poskytnutí služeb v Itálii a dovoz zboží ze zemí mimo EU. Zdaňovací období se liší dle obratu, může být měsíční, čtvrtletní nebo se může jednat o kalendářní rok (3, s. 251).

Tabulka 4 Sazby daně z přidané hodnoty v Itálii

Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z (1)

Sazby daně z přidané hodnoty v Itálii	
Druhy sazeb	Sazby (v %)
Standardní sazba	22
Snížená sazba	10 a 5
Super snížená sazba neboli minimální sazba	4

Dle Tabulka 4 Sazby daně z přidané hodnoty v Itálii je standardní sazba ve výši 22 %. Tato sazba se použije v případě, že nelze použít sníženou ani super sníženou sazbu daně. Snížená sazba v hodnotě 10 % a 5 % se vztahuje například na potraviny, vodu a energii. Super snížená sazba neboli minimální sazba ve výši 4 % se vztahuje na určité druhy potravin, léčiva a lékařské vybavení (1, s. 257).

1.5.5 Osobní důchodová daň

Osobní důchodové dani podléhají italští daňoví rezidenti, kteří mají povinnost danit své celosvětové příjmy i nerezidenti, kteří daní pouze příjmy získané ze zdrojů v Itálii. V případě manželů se zdaňují každý zvlášť, pokud se však jedná o příjem ze společného majetku, zdaňují každý polovinu takto dosaženého příjmu (1, s. 255).

1.5.6 Předmět daně

Příjmy podléhající této dani můžeme rozdělit do několika kategorií:

- příjmy z nemovitého majetku,
- příjmy z kapitálu neboli tzv. investiční příjmy,
- příjmy ze zaměstnání neboli ze závislé činnosti,
- příjmy z výkonu profese,
- příjmy z podnikání,
- ostatní příjmy (3, s. 248).

Mezi osvobozené příjmy se řadí příspěvky či pojistné související se zaměstnáním, určité naturální příjmy související se zaměstnáním a některé kapitálové zisky z nemovitého majetku (18).

Z příjmů ze zaměstnání není možné odečítat jakékoli výdaje. Penze jsou všeobecně zdaňovány jako příjem ze zaměstnání rovnou daní ve výši 15 % z hrubé částky. Sazba této daně se snižuje každý rok o 0,3 % až na spodní hranici 9 % (3, s. 248).

V případě, že poplatník zahájí podnikání může využít pro první 3 roky své činnosti tzv. náhradní sazbu daně ve výši 10 %. Tuto výhodu lze využívat pouze v případě, že základ daně nepřesáhne státem určenou hraniční částku. Podniká-li poplatník přes 3 roky a nepřesahuje-li jeho výše dosažených příjmů částky okolo 30 000 EUR/rok, může svůj příjem zdanit náhradní sazbou daně stanovenou v nominální výši 20 % (3, s. 248).

V Itálii nejsou uplatňovány nezdanitelné části základu daně, odpočty od základu daně se týkají některých výdajů souvisejících se zdravotními službami. Odpočty se vztahují i na dobrovolně placené příspěvky na penzijní pojištění, maximálně však do výše 3 615,20 EUR/rok. Za základní daňový odpočet lze považovat odpočet na bydlení a příslušenství, na který má nárok každý italský rezident, který má v Itálii trvalé bydliště a bydlí v nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí (18).

1.5.7 Slevy a bonusy

Místo nezdanitelných částí základu daně jsou v Itálii uplatňovány tzv. bonusy/slevy, které se odčítají od celkové daňové povinnosti (3, s. 249).

- Slevy na manželku/manžela dle výše příjmů viz. Tabulka 5 Slevy na manžela/ku v Itálii,

Tabulka 5 Slevy na manžela/ku v Itálii

Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z (1)

Slevy na manžela/ku v Itálii	
Příjmy (v EUR)	Sleva na daní (v EUR)
Do 15 000	$800 - 110 \times (\text{celkový příjem} \div 15\,000)$
15 001–40 000	$690 - 110 \times (\text{celkový příjem} \div 40\,000)$
40 001–80 000	$690 \times (80\,000 - \text{celkový příjem}) \div 40\,000$
Nad 80 001	0

Tyto bonusy či slevy na manželku se dále liší pro poplatníky, jejichž celkové příjmy se pohybují v rozmezí 29 000 EUR až 35 200 EUR, viz. Tabulka 6 Částky navýšení slevy na manželku u poplatníků, kteří dosahují příjmů v rozmezí 29 001 € až 35 200 €.

Tabulka 6 Částky navýšení slevy na manželku u poplatníků, kteří dosahují příjmů v rozmezí 29 001 € až 35 200 €

Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací (19)

Částky navýšení slevy na manželku u poplatníků, kteří dosahují příjmů v rozmezí 29 001 € až 35 200 €	
Příjmy (v EUR)	Zvýšen v EUR
29 001–29 200	10
29 201–34 700	20
34 701–35 000	30
35 001–35 100	20
35 101–35 200	10

- Za každé vyživované dítě přísluší sleva ve výši 950 EUR a 1 220 EUR do 3 let věku dítěte (1, s. 255),
- Za další vyživovanou osobu, která je závislá na příjmech poplatníka lze odečíst slevu ve výši: $200 \text{ €} \times \frac{(95\,000 \text{ €} - \text{celkový příjem})}{95\,000 \text{ €}}$ (1, s. 255).
- Daňové bonusy ve výši 19 % z určitých osobních výdajů, včetně výdajů na:
 - lékařské ošetření, jako je například chirurgický zákrok, zdravotní specialista, zubní protéza, avšak maximálně do určité maximální výše (3, s. 249),
 - úroků z hypotečního úvěru na bytové potřeby, avšak maximálně do určité výše (3, s. 249),
 - pojistného na soukromé životní a zdravotní pojištění, avšak maximálně do určité maximální výše (3, s. 249),
 - výdajů na středoškolské a vysokoškolské vzdělání nepřesahující částku státního školného (18).

Od základu daně lze také odečíst periodické platby vyplácené bývalým manželkám/manželům, po zákonné a pravomocné separaci, rozpadu či anulování manželství (20).

1.5.8 Sazba daně

Od roku 2005 jsou sazby osobní důchodové daní v Itálii neměnné, viz. Tabulka 7 Sazby osobní důchodové daně v Itálii. Jedná se o progresivní sazbu daně, viz. kapitola 1.2.

Tabulka 7 Sazby osobní důchodové daně v Itálii

Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z webové stránky (21)

Sazby osobní důchodové daně v Itálii		
Základ daně (v EUR)	Sazba daně (v %)	Výpočet daňové povinnosti
Do 15 000	23	23 % ze ZD
15 001 - 28 000	27	3 450 + 27 % ze ZD přesahujícího 15 000 EUR
28 001 – 55 000	38	6 960 + 38 % ze ZD přesahujícího 28 000 EUR
55 001 – 75 000	41	17 220 + 41 % ze ZD přesahujícího 55 000 EUR
75 001	43	25 420 +43 % ze ZD přesahujícího 75 000 EUR

Italská republika má tuto daň uvalovanou na třech různých úrovních, a to na státní, regionální a municipální úrovni. Tyto sazby jsou tedy dále navyšovány o regionální přírážku, jenž se pohybuje v rozmezí 0,9 % - 1,4 %, dle regionu. Mohou být navyšovány i o lokální přírážku, která činí 0 % - 0,8 %. Avšak u zdaňování příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se regionální ani lokální přírážka nepřipočítává. Srážková daň má výši 12,5 % nebo 27 %, a to dle druhu kapitálového příjmu (18).

Správa daně osobní důchodové daně

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Poplatníci této daně mají povinnost podávat roční daňové přiznání mezi 1. květnem a 31. červencem následujícího zdaňovacího období. Je-li daňové přiznání podáváno v elektronické podobě, tato lhůta se prodlužuje do 31. října. Poplatníci v průběhu zdaňovacího období odvádějí zálohy na daň, a to ve výši 100 %, které musí být uhrazené v jedné či dvou splátkách v závislosti na výši poslední zjištěné daňové povinnosti:

- a) V podobě jedné splátky do 30. listopadu v případě, že je záloha nižší než 257,52 EUR (20).
- b) Ve dvou splátkách v případě, že je záloha vyšší než 257,52 EUR. V tomto případě je první záloha ve výši 40 %, která je splatná do 30. června a druhá je ve výši 60 % splatná do 30. listopadu (20).
- c) Zjištěná daňová povinnost nepřesahující částku 51,65 EUR musí být zaplacená 30. června následujícího roku (20).

1.5.9 Výpočet daňové povinnosti

Základ daně tvoří součet jednotlivých dílčích základů daně z příjmu fyzických osob čili součtem příjmů z nemovitého a kapitálového majetku, příjmů ze závislé a samostatně výdělečné činnosti, příjmů z podnikání a ostatních příjmů (viz. kapitola 1.5.2). Tento základ daně lze dále upravit pomocí daňových odpočtů. Po určení zdanitelných příjmů se vypočte hrubá daň, kterou lze upravit ještě o slevy na dani. Výsledkem je upravená výše daně, která představuje reálnou daňovou povinností dané fyzické osoby.

1.5.10 Sociální pojištění

V podnicích jsou zaměstnavatelé povinni odvádět příspěvky na sociální pojištění za své zaměstnance. Výše těchto příspěvků závisí na typu a velikosti podniku a postavení zaměstnance. Celkové příspěvky se pohybují okolo 40 % až 45 % z celkových platů v daném zdaňovacím období (18). Odvedené příspěvky představují částku, kterou lze odečíst od základu daně (2).

U zaměstnanců funguje složitý systém sociálního pojištění, který zahrnuje životní pojištění, zdravotní příspěvky, příspěvky v mateřství, příspěvky na zdravotně postižené občany, příspěvky v nezaměstnanosti a rodinné příspěvky. Příspěvky jsou sráženy zaměstnavatelem z platu zaměstnance a činí přibližně 10 % z celkové hrubé mzdy v závislosti na typu a velikosti podniku i na postavení zaměstnance (18). Podobnou povinnost mají i osoby samostatně výdělečně činné (2).

1.6 Shrnující porovnání zdaňování příjmů ve vybraných zemích

Jak již bylo zmíněno v kapitole 1.1, tak pro dosažení cílů Evropské unie bylo zapotřebí zharmonizovat daňové systémy zainteresovaných zemí, tedy v České republice i v Itálii. V oblasti přímých daní se tyto daňové systémy příliš nelišily již před samotným zásahem EU. U obou zmiňovaných zemí daň představuje povinnou, zákonem předem stanovenou částku, která je na nenávratném principu odčerpává daňovému subjektu část jeho nominálního důchodu. Dalším společným znakem je dělení daní na přímé, které se dále dělí na majetkové a důchodové, a na daně nepřímé, které jsou dále rozděleny na DPH a daně spotřební. Úkolem správy daní se v obou sledovaných zemích ujaly finanční úřady.

V České republice upravuje daně z příjmu zákon č. 586/1992 Sb., v Itálii jsou daně upravovány dekretem prezidenta republiky D. P. R 917/1986. Obě legislativy jsou každý rok novelizovány.

Obě členské země dělí daňové poplatníky přímých daní dále na rezidenty a nerezidenty. Česká republika definuje rezidenta pro účely správy daně z příjmu fyzických osob jako fyzickou osobu, která má na území ČR bydliště, nebo která se obvykle zdržuje na území ČR, a to alespoň 183 dní v průběhu jednoho kalendářního roku, více viz. kapitola 1.4.1. Italská republika považuje za rezidenty fyzické osoby, které byly po většinu zdaňovacího období zapsány v registru osob žijícím na území Itálie nebo zde mají trvalé bydliště. Nastane-li kolize v otázce rezidenství, tak se tyto státy samozřejmě prvně řídí smlouvou o zamezení dvojího zdanění, jež mezi sebou uzavřely. V případě, že se samotná smlouva touto problematikou nezabývá či ji dostatečně neobjasnila, tak se vzniklá kolize řídí jednotlivými zákony. Ostatní případy jsou poté řešeny individuální dohodou mezi státy.

Jeden z výrazných rozdílů vzniká ve stanovování základu daně pro zjištění daňové povinnosti fyzické osoby, a to hlavně v oblasti příjmů ze závislé činnosti. Česká republika využívá tzv. superhrubou mzdu, která obsahuje sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem a zaokrouhluje se na stokoruny dolů. Italská republika využívá pro zjištění základu daně jednoduše celkové příjmy, jenž se sníží o daňové odpočty, odpočty na bydlení a příslušenství a odvody na sociální pojištění.

Dalším zásadním rozdílem je využití daňové sazby. Zatímco Česká republika využívá jednotnou/nominální sazbu, tak Italská republika využívá progresivní sazbu daně, která se odvíjí od celkových příjmů a jsou k ní připočítávány regionální přírážky pohybující se v rozmezí 0,9 %-1,4 % i lokální přírážky v rozmezí 0 %-0,8 %, avšak příjmy ze závislé činnosti představují výjimku, jelikož v tomto případě nejsou lokální ani regionální přírážky využity.

Tabulka 8 Postup pro zjištění daňové povinnosti ve sledovaných zemích

Zdroj: Vlastní zpracování na základě informací uvedených v této bakalářské práci

Postup pro zjištění daňové povinnosti ve sledovaných zemích	
Česká republika	Italská republika
Hrubý roční příjem	Hrubý roční příjem
+ SP hrazené zaměstnavatelem (25 %)	- SP hrazené zaměstnancem
+ ZP hrazené zaměstnavatelem (9 %)	- daňové odpočty na bydlení a příslušenství
= základ daně (zaokrouhlený na 100 Kč dolů)	= základ daně
x sazba daně (15 %)	x sazba daně (dle základu daně v %)
= hrubá daňová povinnost	= hrubá daňová povinnost poplatníka
+ solidární zvýšení daně (7 %)	
- standardní slevy	- slevy na dani (bonusy)
- SZP hrazené zaměstnancem (11 %)	
= výsledná daňová povinnost/daňový bonus	= výsledná daňová povinnost

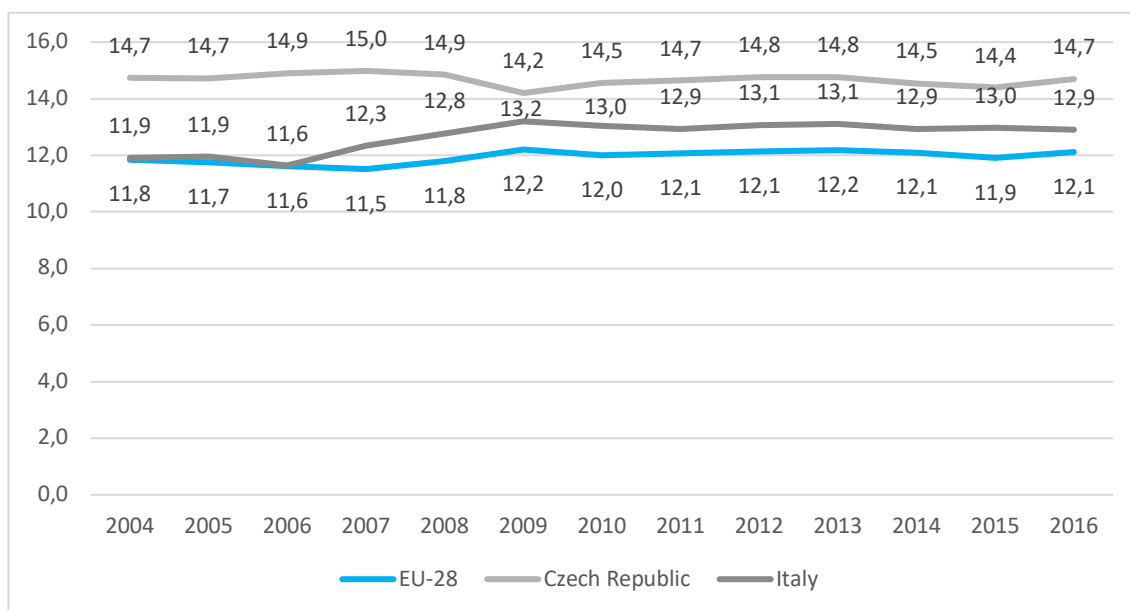
Česká republika sice aplikuje lineární sazbu daně ve výši 15 %, přesto využívá 7 % solidárního zvýšení daně z rozdílu mezi hrubou mzdou a stanoveným ročním limitem, a to v případě, že základ daně ze závislé činnosti přesáhne 48násobek průměrné měsíční mzdy (čili 4násobek průměrné roční mzdy). V roce 2018 se jednalo o limitní částku ve výši 126 064 Kč/měsíc, neboli 1 512 768 Kč/rok (viz. kapitola 1.4.9). Italská republika používá odlišný prvek. Jedná se o odpočet na bydlení a příslušenství, na který má nárok každý poplatník bydlící v nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí a prokáže-li, že zde má trvalé bydliště. Výše tohoto odpočtu je stanovena dle velikosti nemovitosti katastrálním úřadem. V České i Italské republice se setkáme s příjmy, které jsou od daně osvobozené. V České republice se například jedná o bezúplatné příjmy, sociální transfery, důchody a některé příjmy z prodeje majetku. Dalším osvobozeným příjmem jsou i starobní důchody, u kterých je stanoven limit 36násobku minimální mzdy (14). Pro

rok 2018 byla minimální mzda stanovena na 12 200 Kč/měsíc (13), kdy tedy limit činil 439 200 Kč. V Itálii nalezneme mezi osvobozenými příjmy například příjmy, pojistné či naturální příjmy související se zaměstnáním, ale většinou jsou zde osvobozené příjmy limitovány stanovenou maximální výší příjmu a musí se jednat o výhradní příjem (viz. kapitola 1.5.6). V Itálii jsou za předmět daně považovány i starobní důchody, avšak pouze ty, které přesáhli 8 000 EUR. Do této částky je starobní důchod od daně osvobozen.

1.7 Sociální odvody zatěžující daňové povinnosti poplatníků

Důležité je také uvědomit si zatížení daňových poplatníků odvody na sociální pojištění. Systém sociálních odvodů v Italské republice funguje na podobném principu jako v České republice, avšak u zaměstnanců se setkáváme se složitým systémem sociálního pojištění, který obsahuje více druhů pojištění i určité příspěvky, viz. kapitola 1.5.10.

Následující graf zobrazuje příspěvky sociálního zabezpečení jako podíl na HDP Itálie, České republiky a jsou porovnané s průměrem EU-28 v období let od 2004 až 2016. V Itálii je toto zatížení v přepočtu na HDP o něco nižší než v ČR. V roce 2016 v České republice příspěvky na sociální zabezpečení tvořili 14,7 % z HDP. V Itálii dosahovali tyto příspěvky v roce 2016 12,9 % z HDP. Česká republika viditelně převyšuje průměr 28 evropských států o 2,6 % v roce 2016.

Graf 1 Příspěvky na sociální zabezpečení jako podíl HDP v Itálii a v České republice porovnávaný s průměrem EU-28 od roku 2004 do roku 2016 (v % HDP)

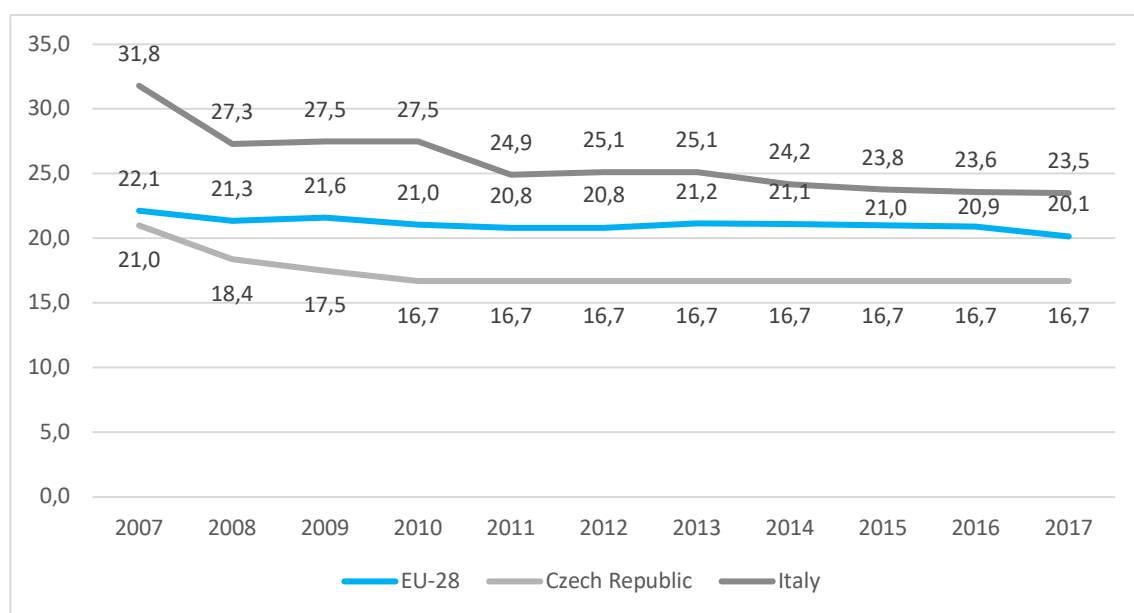
Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z webu: (22)

1.8 Efektivní daňová sazba

Pro porovnání daňové zátěže poplatníka nelze brát v úvahu pouze velikost nominální sazby daně. Nominální sazba daně nezohledňuje například odpočty a slevy na dani.

Efektivní daňová sazba se využívá jako nástroj k porovnání daňové zátěže mezi jednotlivými státy. Nejedná se o oficiální názvosloví, to znamená, že není vymezená v žádné zákonné úpravě. Efektivní daňovou sazbu lze stanovit jako poměr mezi daní a základem daně. Následující Graf 2 zobrazuje efektivní průměrnou daňovou sazbu v Itálii, České republice a v průměru 28 členských zemí Evropské unie. V následujícím grafu 2 je uveden vývoj efektivní průměrné daňové sazby za časové období deseti let.

Nejvyšší efektivní průměrnou sazbu lze pozorovat v Itálii. Za sledované období však dochází k výraznému poklesu v roce 2007 z 31,8 % na 27,3 % v roce 2016. Došlo tedy ke snížení o 4,5 % během jednoho roku. V roce 2017 se efektivní sazba daně v Itálii pohybovala na 23,5 %. Česká republika má efektivní průměrnou daňovou sazbu pod průměrem členských zemí Evropské unie. V roce 2007 se však efektivní průměrná daňová sazba v ČR přibližovala k průměru ostatních zemí v rozdílu pouze o 1,1 %. V následujících letech se však tato sazba začala odchylovat od průměru o cca. 3–4 %.

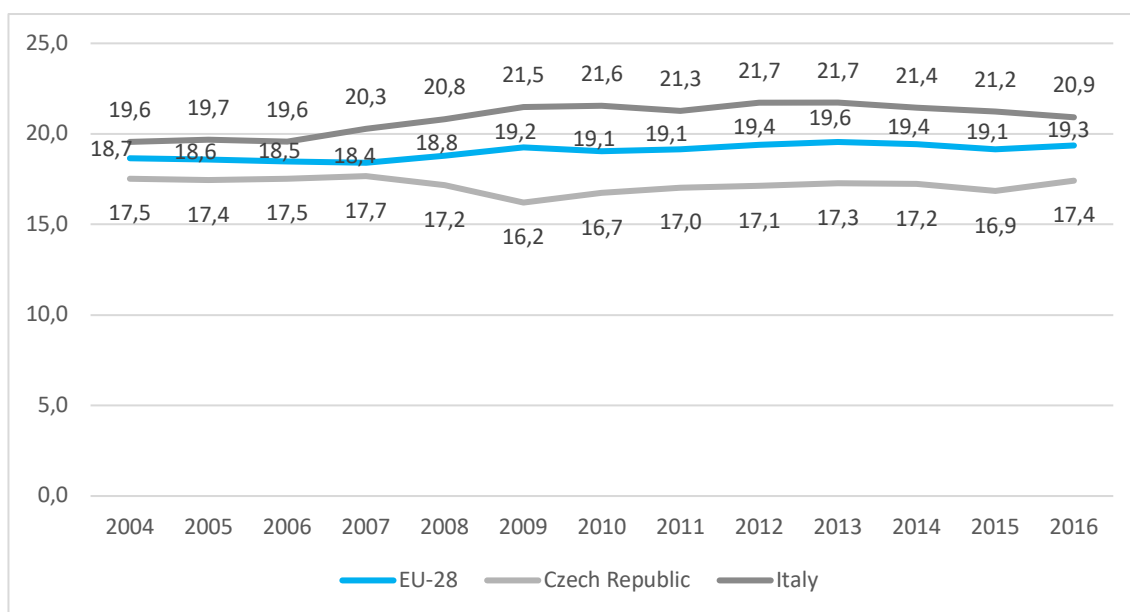
Graf 2 Efektivní průměrná daňová sazba Itálie a Česká republika porovnání s EU-28 za období let 2007–2017 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z webu: (22)

1.9 Daňové zatížení příjmů ze závislé činnosti

Tento ukazatel vyjadřuje, jaké procento z celkových mzdových nákladů tvoří daně z příjmu zaměstnanců. Ukazatel je vypočítáván z průměrného příjmu svobodného a bezdětného zaměstnance.

Následující graf zobrazuje procentuální daňové zatížení příjmů zaměstnanců v Itálii, České republice a průměr EU-28 v časovém horizontu 2004 až 2016. Z grafu je zřejmé, že Itálie převyšuje průměr daný EU, avšak v roce 2016 pouze o 1,6 %. Itálie je tímto blíže stanovenému průměru nežli Česká republika. Česká republika je vzhledem ke stanovenému průměru EU-28 podprůměrná. V roce 2016 se jednalo o rozdíl 1,9 %. Nejvíce se ČR pohybovala pod stanoveným průměrem v roce 2009, kde rozdíl představoval 3 %. Italská republika se od stanoveného průměru ve sledovaném časovém horizontu neodchýlila od průměru o více než zhruba 2,5 %.

Graf 3 Daňové zatížení příjmů ze závislé činnosti v ČR, Itálii a porovnání s průměrem 28 členských států EU

Zdroj: Vlastní zpracování, čerpání informací z webu: (22)

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

Tato část bakalářské práce je zaměřena na praktické ukázky výpočtu daňové povinnosti u fyzických osob, které mají příjmy ze závislé činnosti. První část modelových příkladů je zaměřena na české poplatníky daně z příjmu fyzických osob ze zaměstnání a druhá část je zaměřena na italské rezidenty, kteří zdaňují příjem ze závislé činnosti. Veškeré příklady jsou pro přehlednost zpracovány do tabulek i grafů. I v této části bakalářské práce budou využity jako komparační nástroje průměrná míra zdanění a efektivní sazba daně.

2.1 Zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice

V České republice byla minimální mzda v roce 2018 stanovena na 12 200 Kč/měsíc (13), čili 146 400 Kč/rok. Průměrná mzda ve 4. čtvrtletí vzrostla na 27 719 Kč (ČSÚ), čili 332 628 Kč/rok. Sleva na poplatníka byla pro rok 2018 stanovena dle § 35ba odst. 1 písm. a) ZDP na částku 24 840 Kč za zdaňovací období, který je stanoven jako kalendářní rok. Sleva na manželku byla dle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP ve výši 24 840 Kč za rok. Daňové zvýhodnění na děti bylo v roce 2018 dle § 35c odst. 1 ZDP stanovena na 15 204 Kč ročně za první dítě a 19 404 Kč ročně za druhé dítě (11).

2.1.1 Modelový příklad č. 1 – Daňové zatížení českého poplatníka

Následující modelový příklad č. 1 zobrazuje postup pro výpočet roční daňové povinnosti příjmů ze závislé činnosti u bezdětných poplatníků, kteří mají podepsané prohlášení k daní z příjmu a uplatňují pouze slevu na poplatníka. Tento příklad zobrazuje čtyři druhy příjmů, a to minimální mzdu, průměrnou mzdu, trojnásobek průměrné mzdy a pětinašobek průměrné mzdy, viz. Tabulka 9 Modelový příklad č. 1 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR.

Tabulka 9 Modelový příklad č. 1 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

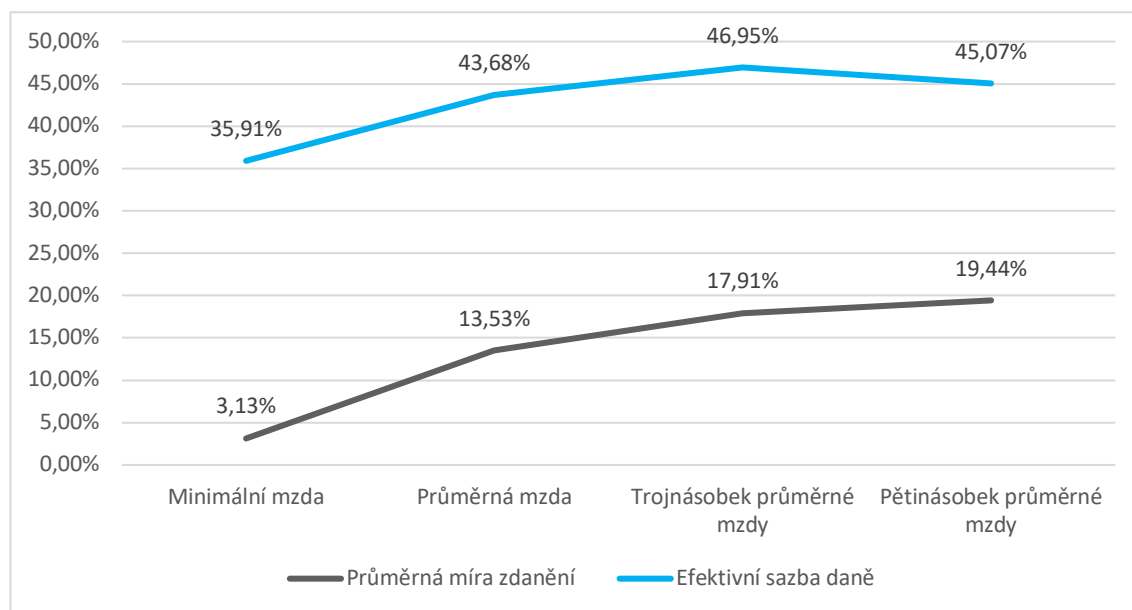
Modelový příklad č. 1 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR				
Konstrukční prvky	Minimální mzda	Průměrná mzda	Trojnásobek průměrné mzdy	Pětinásobek průměrné mzdy
Roční hrubý příjem	146 400	378 192	1 134 576	1 890 960
SP odváděné zaměstnavatelem (25 %)	36 600	94 548	283 644	378 192
ZP odváděné zaměstnavatelem (9 %)	13 176	34 038	102 112	170 187
Základ daně	196 176	506 778	1 520 332	2 439 339
Upravený základ daně	196 100	506 700	1 520 300	2 439 300
Nominální sazba daně	15 %	15 %	15 %	15 %
Daň	29 415	76 005	228 045	365 895
Solidární zvýšení	0	0	0	26 474
Daňová povinnost před slevami	29 415	76 005	228 045	392 369
Slevy (§ 35ba ZDP)	24 840	24 840	24 840	24 840
Daňová povinnost (po slevách dle §35ba ZDP)	4 575	51 165	203 205	367 529
Daňové zvýhodnění na děti (dle §35c ZDP)	0	0	0	0
Daňová povinnost (po slevách dle § 35c ZDP)	4 575	51 165	203 205	367 529
Daňový bonus	0	0	0	0
SP hrazené zaměstnancem (6, 5 %)	9 516	24 583	73 748	98 330
ZP hrazené zaměstnancem (4, 5 %)	6 588	17 019	51 056	85 094
Čistá mzda	125 721,00	285 425,00	806 567,00	1 340 007,08
Průměrná míra zdanění	3,13 %	13,53 %	17,91 %	19,44 %
Efektivní sazba daně	35,91 %	43,68 %	46,95 %	45,07 %

Z Tabulka 9 Modelový příklad č. 1 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR je zřejmé, že poplatník s nejnižšími příjmy, tedy s příjmy, jenž odpovídají minimální mzdě má i nejnižší daňovou povinnost a naopak osoba, s příjmy ve výši 5násobku průměrné mzdy dosahuje nejvyšší daňové povinnost. Zmíněná sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč daňovou povinnost pouze snížila. Také se zde objevilo solidární zvýšení daně, jelikož poplatník s 5násobkem průměrné mzdy překročil hraniční limit, který je stanoven na rok

2018 na 1 512 768 Kč, viz. kapitola 1.4.9. Z toho plyne, že se výpočet daňové povinnosti u poplatníka s 5násobkem průměrné mzdy odchyluje od základního principu výpočtu. Tento poplatník odvádí daň ve výši 15 % i 7 % solidární zvýšení daně.

Křivka průměrné míry zdanění má dle Graf 4 Modelový příklad č. 1 - Daňové zatížení poplatníka v ČR rostoucí charakter, a to i přesto že se v České republice neuplatňuje nominální sazba daně progresivním způsobem. Tato křivka vyjadřuje přímo úměrný vztah mezi příjmy poplatníka a daňovými odvody, které plynou z těchto příjmů. Poplatník s minimální mzdou dosahuje nejnižší průměrné míry zdanění a nejvyšší průměrné míry zdanění dosahuje poplatník s příjmy, které odpovídají 5násobku průměrné mzdy.

Efektivní sazba daně má také rostoucí tendenci, avšak svého maxima dosahuje u poplatníka s trojnásobkem průměrné mzdy, poté tato křivka poklesne, a to o 1,88 %. Tento pokles způsobil rozdíl ve stanovení výše odvodů na sociální pojištění, kde je stanoven maximální vyměřovací základ ve výši 48násobku průměrné měsíční mzdy, jedná se o limit ve výši 1 512 768 Kč, více viz. kapitola 1.4.14.

Graf 4 Modelový příklad č. 1 - Daňové zatížení poplatníka v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

2.1.2 Modelový příklad č. 2 – Daňové zatížení českého poplatníka

Tento druhý modelový příklad opět zobrazuje postup výpočtu daňové povinnosti u poplatníků, kteří mají podepsané prohlášení k dani z příjmu a jejíž příjmy jsou tvořeny pouze z příjmů ze závislé činnosti dle § 6 ZDP. Avšak v tomto případě se jedná o fyzické osoby, které si uplatňují kromě slevy na poplatníka také daňové zvýhodnění na první dítě ve výši 15 204 Kč/rok dle § 35c odst. 1 ZDP, viz. kapitola 1.4.7. I v tomto případě je porovnávána minimální mzda s násobky průměrné mzdy.

Z následující Tabulka 10 Modelový příklad č. 2 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %) lze vyčíst, že v případě minimální mzdy v momentě, kdy si poplatník uplatní slevu na děti, dosáhne daňového bonusu ve výši 10 629 Kč. Tohoto daňového bonusu lze dosáhnout pouze v případě, když si poplatník uplatní již zmíněné daňové zvýhodnění na děti dle § 35c ZDP. Vznikne-li tímto způsobem poplatníku tzv. daňový bonus, lze jej chápat tak, že poplatníkovi nevzniká vůči finančnímu úřadu, jakožto správci daně závazek, ba naopak poplatníku vzniká pohledávka za finančním úřadem. V případě poplatníků s průměrnou mzdou a jejími násobky se výpočet oproti příkladu č. 1 příliš neliší, protože zmíněné daňové zvýhodnění na první dítě pouze snížilo jejich daňovou povinnost. U posledního poplatníka s 5násobkem průměrné mzdy opět vzniká povinnost k solidární zvýšení daně ve výši 7 % z kladného rozdílu mezi hrubým příjmem sledovaného poplatníka a hraniční stanovenou částkou ve výši 1 512 768 Kč, viz. kapitola 1.4.9.

Tabulka 10 Modelový příklad č. 2 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %)

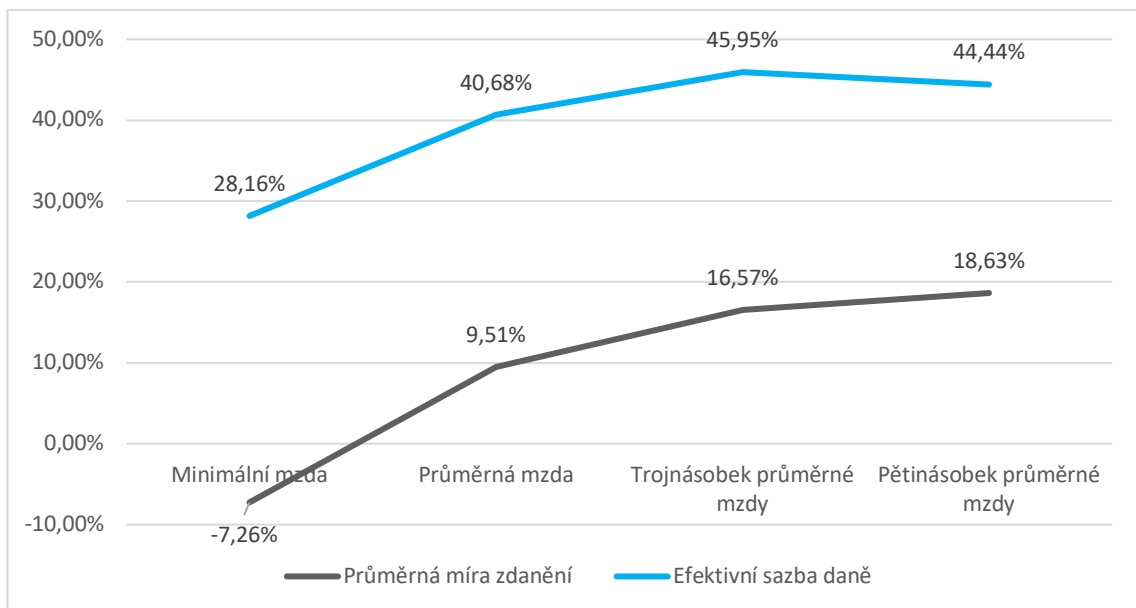
Zdroj: Vlastní zpracování

Modelový příklad č. 2 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR				
Konstrukční prvky	Minimální mzda	Průměrná mzda	Trojnásobek průměrné mzdy	Pětinásobek průměrné mzdy
Roční hrubý příjem	146 400	378 192	1 134 576	1 890 960
SP odváděné zaměstnavatelem (25 %)	36 600	94 548	283 644	378 192
ZP odváděné zaměstnavatelem (9 %)	13 176	34 038	102 112	170 187
Základ daně	196 176	506 778	1 520 332	2 439 339
Upravený základ daně	196 100	506 700	1 520 300	2 439 300
Nominální sazba daně	15 %	15 %	15 %	15 %
Daň	29 415	76 005	228 045	365 895
Solidární zvýšení	0	0	0	26 474
Daňová povinnost před slevami	29 415	76 005	228 045	392 369
Slevy (§ 35ba ZDP)	24 840	24 840	24 840	24 840
Daňová povinnost (po slevách dle §35ba ZDP)	4 575	51 165	203 205	367 529
Daňové zvýhodnění na děti (dle §35c ZDP)	15 204	15 204	15 204	15 204
Daňová povinnost (po slevách dle §35c ZDP)	-10 629	35 961	188 001	352 325
Daňový bonus	10 629			
SP hrazené zaměstnancem (6, 5 %)	9 516	24 583	73 748	98 330
ZP hrazené zaměstnancem (4, 5 %)	6 588	17 019	51 056	85 094
Čistá mzda	140 925,00	300 629,00	821 771,00	1 355 211,08
Průměrná míra zdanění	-7,26 %	9,51 %	16,57 %	18,63 %
Efektivní sazba daně	28,16 %	40,68 %	45,95 %	44,44 %

Dle ukazatele průměrné míry zdanění je zřejmé, že daňová povinnost je znovu, tak jako tomu bylo u předchozího příkladu, přímo úměrná vzhledem k hrubým příjmům daňových poplatníků. I v tomto případě má křivka průměrné míry zdanění rostoucí tendenci, viz. Graf 5 Modelový příklad č. 2 - Daňové zatížení poplatníka v ČR. Důležitý rozdíl oproti prvnímu příkladu nastal u fyzické osoby s minimálními příjmy. Zde dosahuje průměrná

míra zdanění záporných hodnot. Tato situace nastala díky existenci daňového bonusu, který poplatník získal díky uplatnění daňového zvýhodnění na první dítě. Na základě vzniklého daňového bonusu je jeho povinnost odvodu daně nulová, a naopak mu správce daně vypočítaný obnos peněz vrátí zpět. Avšak i přesto tomuto poplatníku vzniká povinnost odvodů na sociální a zdravotní pojištění, které zkracuje jeho hrubou mzdu.

Z Grafu 5 je očividné, že křivka efektivní sazby daně v podstatě kopíruje tvar křivky průměrné míry zdanění, ale svého maxima, tak jako tomu bylo i v předchozím příkladu č. 1, dosahuje již u poplatníka s trojnásobkem měsíční mzdy. Jak již bylo řečeno, u posledního poplatníka, který dosahuje příjmů ve výši pětinasobku průměrné mzdy se vyjadřuje hodnota odvodů na sociální pojištění z maximálního vyměřovacího základu, nikoliv z jeho hrubých příjmů, tak jako tomu je u ostatních poplatníků, a proto z těchto důvodů u posledního poplatníka vznikl mírný pokles oproti poplatníku s 3násobkem průměrné mzdy, viz. kapitola 1.4.14.

Graf 5 Modelový příklad č. 2 - Daňové zatížení poplatníka v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

2.1.3 Modelový příklad č. 3 – Daňové zatížení českého poplatníka

Předchozí modeloví poplatníci, kteří byli zobrazeni v druhém příkladu si uplatňovali základní slevu na poplatníka i daňové zvýhodnění na první dítě. V následujícím třetím příkladu je zobrazena varianta, kdy si poplatníci uplatňují slevu na poplatníka i na manželku dle § 35c ZDP, viz. kapitola 1.4.7.

Z následujících výpočtů je zjevné, že v případě poplatníka s minimální mzdou nevznikne žádná daňová povinnost, a dokonce vypočtený daňový bonus převyšuje povinné odvody na sociální a zdravotní zabezpečení. Právě z těchto důvodů je výsledná čistá mzda cca. o 20 000 Kč vyšší než učený hrubý příjem. U daňového poplatníka s příjmy, které odpovídají výši průměrné mzdy rovněž vyšel daňový bonus, což znamená, že i tomuto poplatníku nevzniká povinnost k placení daně z příjmu fyzických osob, nicméně tento vzniklý daňový bonus nepřevyšuje poplatky na sociální a zdravotní pojištění, a proto je nadále u poplatníka s průměrnou mzdou výsledná čistá mzda nižší nežli jeho mzda hrubá. U trojnásobku i pětinasobku průměrné mzdy se díky uplatněné slevě na manželku a daňovému zvýhodnění na děti pouze snížila daňová povinnost. I v tomto případě se u posledního poplatníka s pětinasobkem průměrné mzdy vypočítá nejen platba daně z příjmů v nominální výši 15 %, ale také i zákonem stanovené solidární zvýšení daně o 7 %.

Tabulka 11 Modelový příklad č. 3 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %)

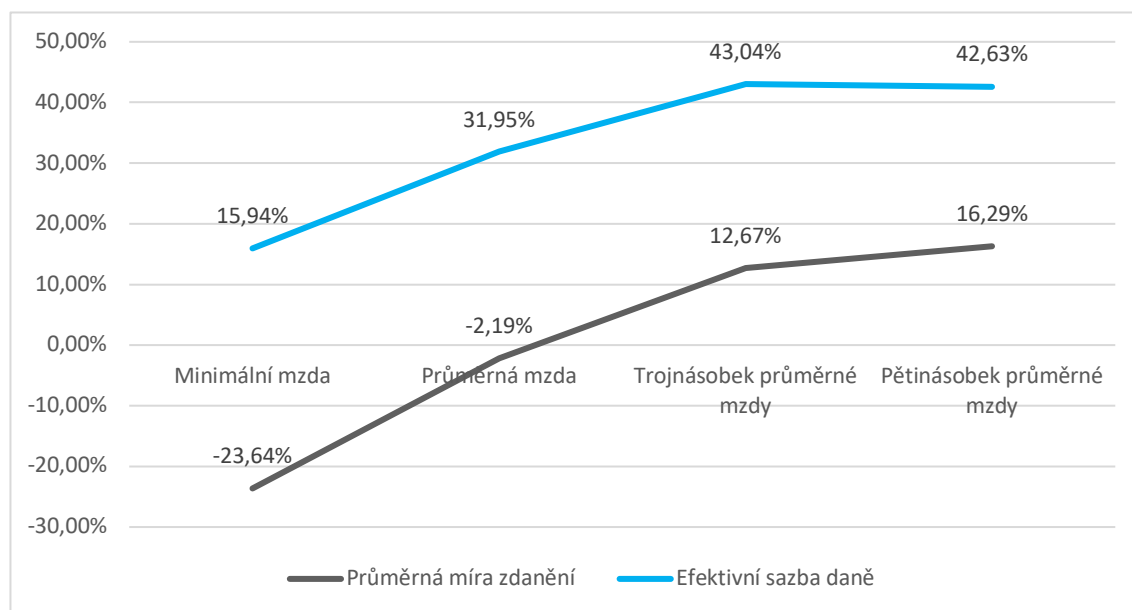
Zdroj: Vlastní zpracování

Modelový příklad č. 3 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR				
Konstrukční prvky	Minimální mzda	Průměrná mzda	Trojnásobek průměrné mzdy	Pětinásobek průměrné mzdy
Roční hrubý příjem	146 400	378 192	1 134 576	1 890 960
SP odváděné zaměstnavatelem (25 %)	36 600	94 548	283 644	378 192
ZP odváděné zaměstnavatelem (9 %)	13 176	34 038	102 112	170 187
Základ daně	196 176	506 778	1 520 332	2 439 339
Upravený základ daně	196 100	506 700	1 520 300	2 439 300
Nominální sazba daně	15 %	15 %	15 %	15 %
Daň	29 415	76 005	228 045	365 895
Solidární zvýšení	0	0	0	26 474
Daňová povinnost před slevami	29 415	76 005	228 045	392 369
Slevy (§ 35ba ZDP)	24 840	24 840	24 840	24 840
	24 840	24 840	24 840	24 840
Daňová povinnost (po slevách dle §35ba ZDP)	0	26 325	178 365	342 689
Daňové zvýhodnění na děti (dle §35c ZDP)	34 608	34 608	34 608	34 608
Daňová povinnost (po slevách dle §35c ZDP)	-34 608	-8 283	143 757	308 081
Daňový bonus	34 608	8 283	0	0
SP hrazené zaměstnancem (6, 5 %)	9 516	24 583	73 748	98 330
ZP hrazené zaměstnancem (4, 5 %)	6 588	17 019	51 056	85 094
Čistá mzda	164 904,00	344 873,00	866 015,00	1 399 455,08
Průměrná míra zdanění	-23,64 %	-2,19 %	12,67 %	16,29 %
Efektivní sazba daně	15,94 %	31,95 %	43,04 %	42,63 %

Průměrná míra zdanění je i v tomto případě vzestupná. Také se i zde projevuje přímá úměrnost mezi mírou zdanění a výši příjmů daňových poplatníků. V případě poplatníka s minimální mzdou a průměrnou mzdou se průměrná míra zdanění pohybuje v záporných

hodnotách. I zde je to zapříčiněno daňovým bonusem vzniklým na základě uplatnění daňového zvýhodnění na děti.

Efektivní sazba daně je nejnižší u poplatníka s minimální mzdou a nejvyšší hodnoty dosahuje u poplatníka s 3násobkem průměrné mzdy. U poplatníka s 5násobkem průměrné mzdy má na rozdíl od ostatních poplatníků opět sestupný charakter, a to z důvodů uvedených již v předchozích modelových příkladech č. 1 i 2.

Graf 6 Modelový příklad č. 3 - Daňové zatížení poplatníka v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Možná je i situace, kdy daňový poplatník nemá podepsané prohlášení k dani z příjmu. V tomto případě, by neměl nárok na uplatnění jakékoli slevy, včetně základní slevy na poplatníka. Kromě uplatňovaných slev by se výpočet nelišil.

2.2 Porovnání daňového zatížení v ČR vyplývajícího z modelových příkladů č. 1-3

Pro přehlednost zjištěných hodnot jsou využity jako komparační nástroje průměrná míra zdanění a efektivní sazba daně, které jsou dále zobrazené jak v tabulkách, tak i v grafech.

2.2.1 Porovnání pomocí průměrné míry zdanění

Při využívání tohoto instrumentu v modelových příkladech bylo zjištěné, že jeho výsledná hodnota je přímo úměrná s výší příjmu sledovaného daňového subjektu. Lze si také povšimnout, že přestože je v České republice uplatňována nominální daňová sazba, tak průměrná míra zdanění má rostoucí tendenci. Což znamená, že s rostoucím příjmem se zvyšuje i výsledná daňová povinnost. Svoji část viny na tomto faktu nesou i povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění.

Pro tuto část práce byl zvolen následující způsob výpočtu:

$$\frac{\text{Daňová povinnost nebo daňový bonus}}{\text{Hrubý roční příjem poplatníka}} \times 100$$

Vzorec 1 Průměrná míra zdanění u českých poplatníků v ČR

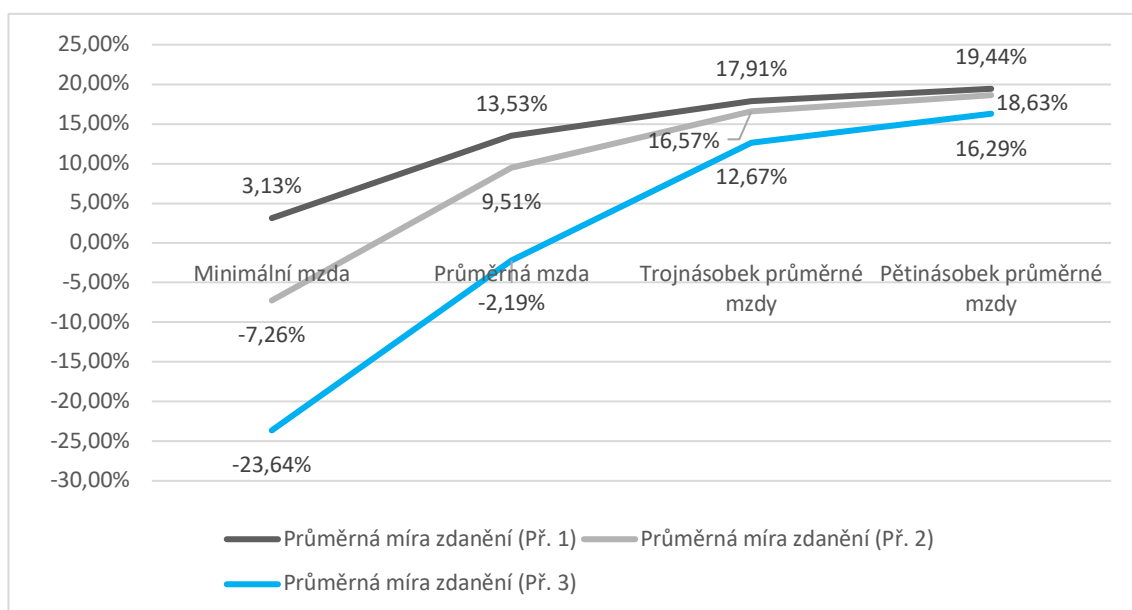
Zdroj: Vlastní zpracování

Z následujícího grafu 7 či tabulky 12 jenž znázorňuje průměrnou míru zdanění všech skupin modelových českých poplatníků daně z příjmů ze závislé činnosti, má nejvyšší průměrnou míru zdanění poplatník, které neuplatňuje slevu na děti, ale pouze slevu na poplatníka. U dalších kategorií příjmů není sleva na poplatníka výrazně viditelná. Nejvýraznější vliv na průměrnou míru zdanění má výše hrubého příjmu. Čím vyšší jsou hrubé příjmy, tím vyšší je i průměrná míra zdanění. A z tohoto důvodu dosahuje nejvyšší průměrné míry zdanění poplatník s pětinasobkem průměrné mzdy. V druhém příkladu se u minimální mzdy objevila záporná hodnota, která vznikla na základě využití daňového zvýhodnění na první dítě. S dalším podobnými situacemi, kde průměrná míra zdanění dosahuje záporných hodnot, se setkáváme u třetího příkladu. Zde je pokles způsoben využitím kombinace slevy na manžela/ku a daňového zvýhodnění na dvě děti.

Tabulka 12 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v ČR				
Konstrukční prvky	Minimální mzda	Průměrná mzda	Trojnásobek průměrné mzdy	Pětinásobek průměrné mzdy
Průměrná míra zdanění (Př. 1)	3,13 %	13,53 %	17,91 %	19,44 %
Průměrná míra zdanění (Př. 2)	-7,26 %	9,51 %	16,57 %	18,63 %
Průměrná míra zdanění (Př. 3)	-23,64 %	-2,19 %	12,67 %	16,29 %

Graf 7 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.2 Porovnání pomocí efektivní sazby daně

Efektivní zdanění příjmů vyjadřuje, jak se předepsaná zákonná nominální hodnota ve výši 15 % zdanění příjmů ze závislé činnosti v České republice mění v souvislosti s tím, jaké slevy či daňové zvýhodnění si může poplatník uplatnit při stanovení své daňové povinnosti.

Pro tuto část práce byl zvolen následující způsob výpočtu:

$$\frac{\text{Daňová povinnost nebo daňový bonus} + \Sigma \text{SZP}}{\text{Hrubý roční příjem poplatníka} + \text{SZP hrazené zaměstnavatelem}} \times 100$$

Vzorec 2 Efektivní sazba daně v ČR

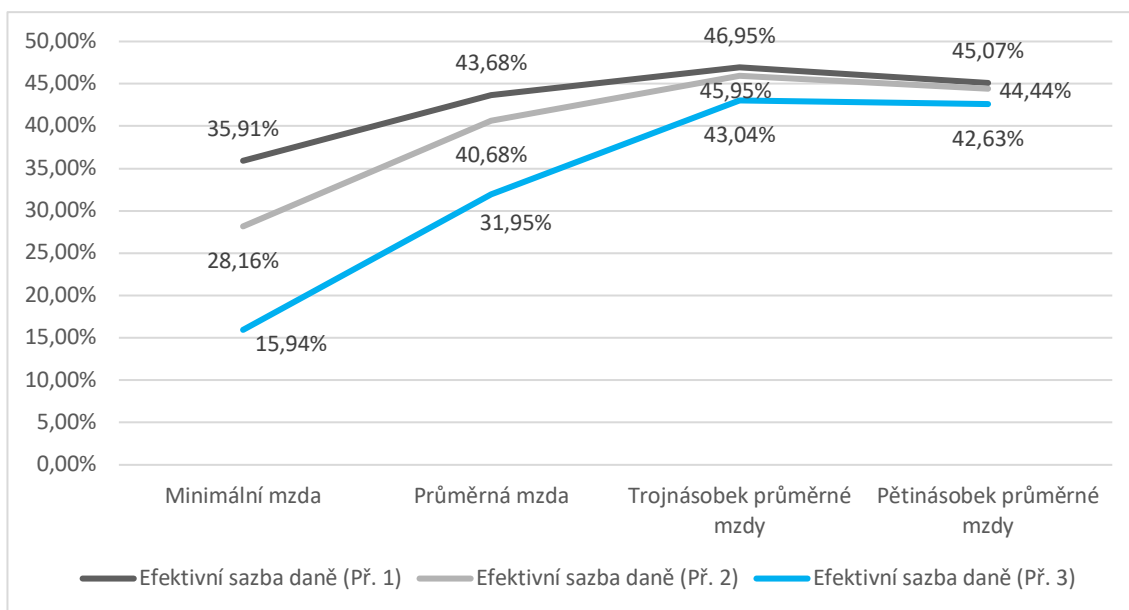
Zdroj: Vlastní zpracování

Komparací efektivní sazby daně lze zjistit, že nejvyšší hodnoty dosahuje bezdětný poplatník čili subjekty, které jsou zobrazeny v příkladu č. 1. Ovšem nejvyšší efektivní sazbu daně nemá poplatník s nejvyššími příjmy, ale poplatník, který dosahuje příjmů ve výši 3násobku průměrné roční mzdy. Tento rozdíl vzniká z důvodu existence maximálního vyměřovacího základu pro sociální pojištění. Z tohoto důvodu se výpočet u poplatníka s 5násobkem průměrné mzdy diferencioval výpočet odvodů na sociální pojištění.

Tabulka 13 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v ČR				
Konstrukční prvky	Minimální mzda	Průměrná mzda	Trojnásobek průměrné mzdy	Pětinásobek průměrné mzdy
Efektivní sazba daně (Př. 1)	35,91 %	43,68 %	46,95 %	45,07 %
Efektivní sazba daně (Př. 2)	28,16 %	40,68 %	45,95 %	44,44 %
Efektivní sazba daně (Př. 3)	15,94 %	31,95 %	43,04 %	42,63 %

Graf 8 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3 Zdanění příjmů ze závislé činnosti v Italské republice

Tato část bakalářské práce je zaměřena na výpočet daňové povinnosti italského poplatníka, který má příjmy pouze ze závislé činnosti čili ze zaměstnání. U tohoto typu příjmu se regionální sazba daně či municipalita nepočítává.

Italská republika se řadí mezi šest států EU, ve kterých není garantována minimální mzda zákonem. Zbylé státy, které nemají zavedenou povinnou minimální mzdu jsou Dánsko, Rakousko, Kypr, Finsko a Švédsko (23). U modelových příkladů zaměřených na Italské daňové poplatníky budou využity ke komparaci tyto mzdy průměrná česká mzda přepočítaná na eura, průměrná mzda v Itálii za rok 2018 a její 3násobek a 5násobek. Využitá česká průměrná mzda byla přepočítána na eura dle kurzu ČNB k datu 31. prosinec 2018, který činí 25,725 Kč/EUR. V Itálii se průměrná mzda v roce 2017 rovnala 29 214 EUR (24), která po převodu na eura dosahuje výše 30 110 EUR. Bohužel data o italské průměrné mzdě z roku 2018 nejsou zatím k dispozici.

2.3.1 Modelový příklad č. 4 – Daňové zatížení italského poplatníka

Pro výpočet modelového případu jsem si zvolila italského rezidenta, který bydlí v bytě v Miláně, který spadá do katastrální kategorie A/2 „Imm. locati contratto registr“ (25). Odpočet na bydlení vyšel ve výši 368 EUR. U tohoto čtvrtého modelového případu se setkáme s poplatníky, kteří neuplatňují slevu na manželku ani na děti.

Z Tabulka 14 Modelový příklad č. 4 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %) je zřejmé, že česká průměrná mzda dosahuje necelé poloviny italské průměrné mzdy. U prvního poplatníka s průměrnou mzdou podle ČR z roku 2018 se setkáváme s nejnižší daňovou sazbou, a to ve výši 23 % z příjmu (viz. kapitola 1.5.8). Dle výpočtů musí tento poplatník zaplatit daň z příjmů ve výši 2 959 EUR, což v přepočtu na procenta vychází na cca. 20 % z celkových příjmů. U průměrné mzdy činí sazba daně 38 %. V tomto případě se výpočet daňové povinnosti odlišuje od poplatníka s českou průměrnou mzdou. Výpočet je následující (viz. kapitola 1.5.8): $6\,960 + 38\% \text{ ze ZD přesahujícího } 28\,000 \text{ EUR}$. Daňová povinnost u italské průměrné mzdy dosahuje výše 6 171 EUR. U trojnásobku italské průměrné mzdy je využita nejvyšší možná daňová sazba pro osobní důchodovou daň dle příjmů poplatníka, a to 43 %. Zde se setkáváme s podobným výpočtem jako u italské průměrné mzdy. Výpočet je následující (viz. kapitola 1.5.8): $25\,420 + 43\% \text{ ze ZD přesahujícího } 75\,000 \text{ EUR}$. Dle tohoto vzorce jsme zjistili, že daň u poplatníka s trojnásobkem italské průměrné mzdy se rovná 26 929 EUR. U posledního poplatníka s pětinasobkem průměrné italské mzdy je využita stejná daňová sazba, jako u poplatníka s trojnásobkem italské průměrné mzdy. Obecný vzorec pro výpočet je tudíž stejný (viz. kapitola 1.5.8). Zde je poplatník povinen uhradit 49 541 EUR příslušnému finančnímu úřadu.

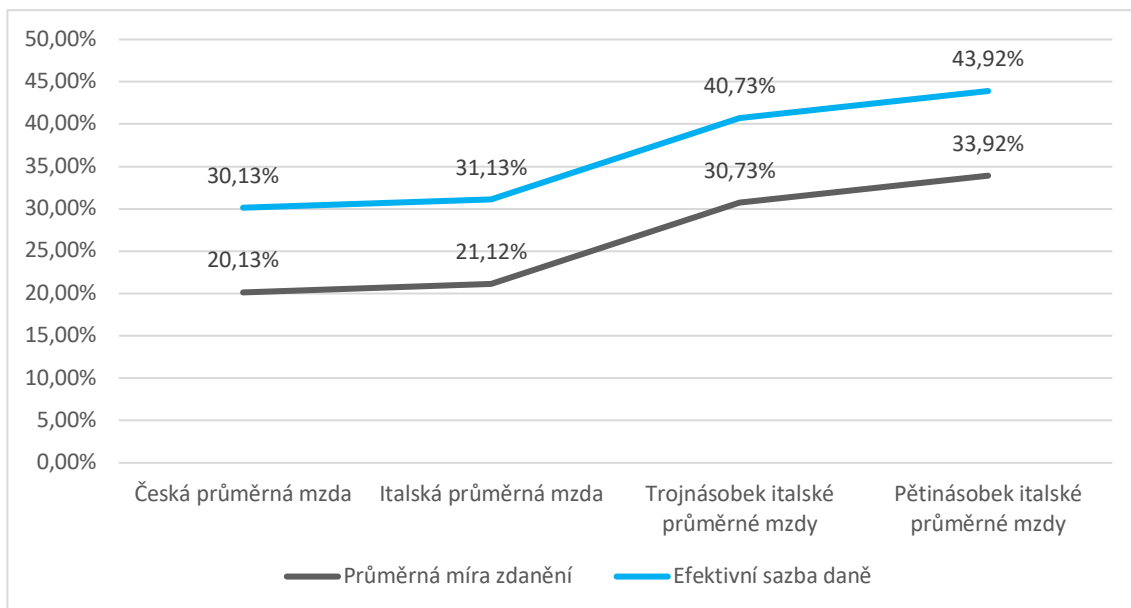
Tabulka 14 Modelový příklad č. 4 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Modelový příklad č. 4 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT				
Konstrukční prvky	Česká průměrná mzda	Italská průměrná mzda	Trojnásobek italské průměrné mzdy	Pětinásobek italské průměrné mzdy
Roční hrubý příjem	14 701	29 214	87 642	146 070
SP (10 %)	1 471	2 922	8 765	14 607
Základ daně po snížení SP	13 230	26 292	78 877	131 463
Odpočet na bydlení	368	368	368	368
Základ daně po odpočtech	12 862	25 924	78 509	131 095
Daňová sazba	23 %	38 %	43 %	43 %
Výpočet daňové povinnosti před slevami	2 959	6 171	26 929	49 541
Slevy	0	0	0	0
	0	0	0	0
Daňová povinnost	2 959	6 171	26 929	49 541
Průměrná míra zdanění	20,13 %	21,12 %	30,73 %	33,92 %
Efektivní sazba daně	30,13 %	31,13 %	40,73 %	43,92 %

Graf 9 poukazuje na rostoucí tendenci průměrné míry zdanění, což je v pořádku, jelikož v Italské republice je využívána progresivní sazba daně (viz. kapitola 1.2). Nejnižšího procenta průměrné míry zdanění dosahuje poplatník s českou průměrnou mzdou a nejvyššího procenta dosahuje poplatník s pětinásobkem italské průměrné mzdy. K nejdůležitější změně došlo mezi italskou průměrnou mzdou a trojnásobkem této mzdy. Jedná se o zvýšení průměrné míry zdanění až o 10 %.

Efektivní sazba daně má také vzestupný charakter. Nejnížší efektivní sazby dosahuje poplatník s příjmy ve výši české průměrné mzdy a nejvyšší procento efektivní sazby daně nalezneme u poplatníka s pětinásobkem italské průměrné mzdy.

Graf 9 Modelový příklad č. 4 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.2 Modelový příklad č. 5 - Daňové zatížení italského poplatníka

I tato skupina poplatníků bydlí v bytě v Miláně, který spadá do katastrální kategorie A/2 „Imm. locati contratto registr“ (25) Opět se odpočet na bydlení rovná hodnotě 368 EUR. V tomto případě budeme porovnávat daňové zatížení poplatníků, kteří uplatňují pouze jeden druh slevy, a to slevu na jedno dítě ve výši 950 EUR (viz. kapitola 1.5.7).

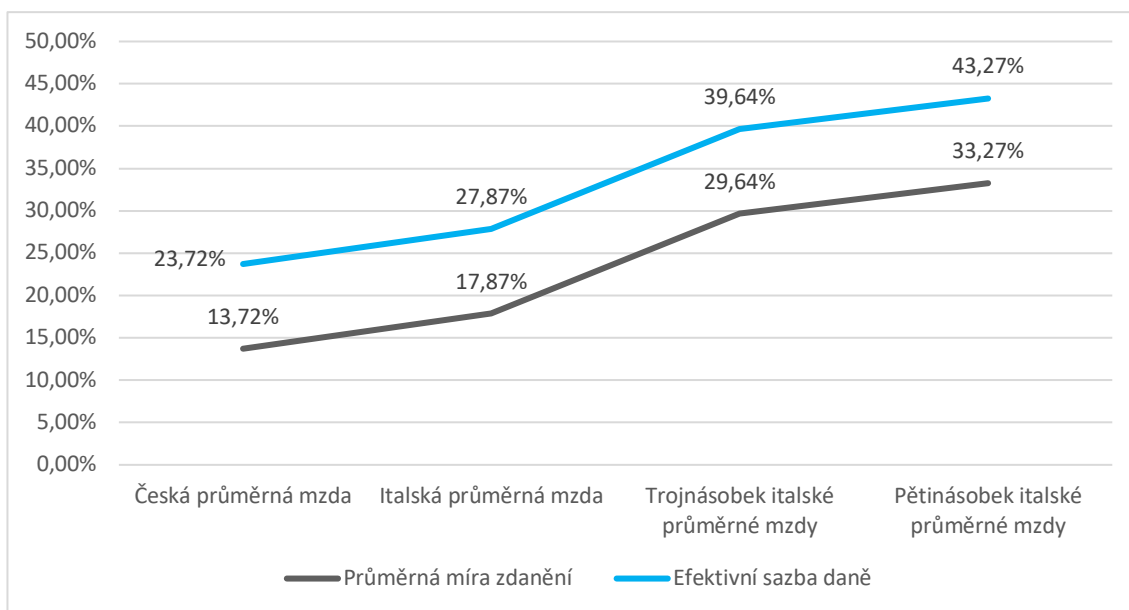
Výpočty daňových povinností těchto poplatníků se neliší od modelového příkladu č. 4 a jsou zde opět využity vzorce viz. Tabulka 7 Sazby osobní důchodové daně v Itálii. Dle výpočtů v Tabulce 15 bylo zjištěno, že u poplatníka s českou průměrnou mzdou vzniká nejnižší daňová povinnost ve výši 2 031 EUR, u poplatníka s italskou průměrnou mzdou bylo dosaženo výše daně v hodnotě 5 221 EUR. Mezi poplatníkem s průměrnou mzdou a u trojnásobku této mzdy znovu došlo, tak jako v modelovém příkladu č. 4, k nejnvýraznějšímu navýšení, a to na 25 979 EUR. Poslední zainteresovaný poplatník, tedy poplatník s nejvyšší daňovou povinností je povinen uhradit daň z příjmu ve výši 48 591 EUR.

Tabulka 15 Modelový příklad č. 5 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Modelový příklad č. 5 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT				
Konstrukční prvky	Česká průměrná mzda	Italská průměrná mzda	Trojnásobek italské průměrné mzdy	Pětinásobek italské průměrné mzdy
Roční hrubý příjem	14 808	29 214	87 642	146 070
SP (10 %)	1 481	2 922	8 765	14 607
Základ daně po snížení SP	13 327	26 292	78 877	131 463
Odpočet na bydlení	368	368	368	368
Základ daně po odpočtech	12 959	25 924	78 509	131 095
Daňová sazba	23 %	38 %	43 %	43 %
Výpočet daňové povinnosti před slevami	2 981	6 171	26 929	49 541
Slevy				
	950	950	950	950
Daňová povinnost	2 031	5 221	25 979	48 591
Průměrná míra zdanění	13,72 %	17,87 %	29,64 %	33,27 %
Efektivní sazba daně	23,72 %	27,87 %	39,64 %	43,27 %

Podle grafického vyjádření, v grafu 10, lze u průměrné míry zdanění zpozorovat opět vzestupnou tendenci. I v tomto případě je to vyvoláno nastaveným druhem daňové sazby (viz. kapitola 1.2). U efektivní sazby daně je tomu také tak. Má opět vzestupnou tendenci, tak jako v předchozím modelovém příkladu.

Graf 10 Modelový příklad č. 5 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

2.3.3 Modelový příklad č. 6 - Daňové zatížení italského poplatníka

Poslední příklad je na stejné bázi, jako předchozí modelové příklady č. 5 a 6. Opakovaně se setkáváme s daňovým rezidentem bydlícím v bytě v Milánu a odpočitatelná položka na byt i zde činí celých 368 EUR. I v tomto případě poplatník uplatňuje slevy na děti, avšak na dvě a k tomu uplatňuje slevu na nepracující manželku vyčíslenou podle Tabulka 5 Slevy na manžela/ku v Itálii a Tabulka 6 Částky navýšení slevy na manželku u poplatníků, kteří dosahují příjmů v rozmezí 29 001 € až 35 200 €.

Zvolené daňové sazby se neliší od předchozích modelových příkladů č. 5 a 6, jejich výpočet je tudíž také stejný. Ovšem zde se setkáváme s výpočty slev na manželku či manžela. U poplatníka českou průměrnou mzdou se sleva vypočítá následovně (viz. Tabulka 5): $800 - 110 \times (\text{celkový příjem} \div 15\,000)$. Aplikováním stanoveného vzorce byla vyčíslena sleva na manžela/ku ve výši 691 EUR. Také jsme uplatnili slevu na dvě děti ve výši 2 170 EUR. Celková daňová povinnost u české průměrné mzdy se snížila o tyto slevy oproti předchozím příkladům 5 a 6 na 120 EUR. U italské průměrné mzdy byly využity informace pro výpočet slevy na manžela či manželku dle tabulky 5 i tabulky 6. Výpočet daňové povinnosti je zde následující: $(690 - (110 \times (\text{celkový příjem} \div 40\,000))) + 20$ EUR. Dle tohoto vzorce si může poplatník

s průměrnou mzdou uplatnit slevu na manželku ve výši 630 EUR. Po uplatnění slevy na manželku a na dvě děti byla zjištěna výsledná daňová povinnost ve výši 3 600 EUR, která představuje 12,32 % z celkových příjmů poplatníka. U trojnásobku a pětinasobku italské průměrné mzdy si poplatníci nemohou uplatnit slevu na manželku, jelikož jejich příjmy přesáhli stanovenou hranici 80 000 EUR, viz. Tabulka 5 Slevy na manžela/ku v Itálii. V těchto dvou případech si poplatníci uplatnili pouze slevu na dvě děti ve výši 2 170 EUR. U příjmu odpovídající trojnásobku italské průměrné mzdy poplatník zaplatí na daních 24 759 EUR a u pětinasobku 47 371 EUR, viz. Tabulka 16 Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %).

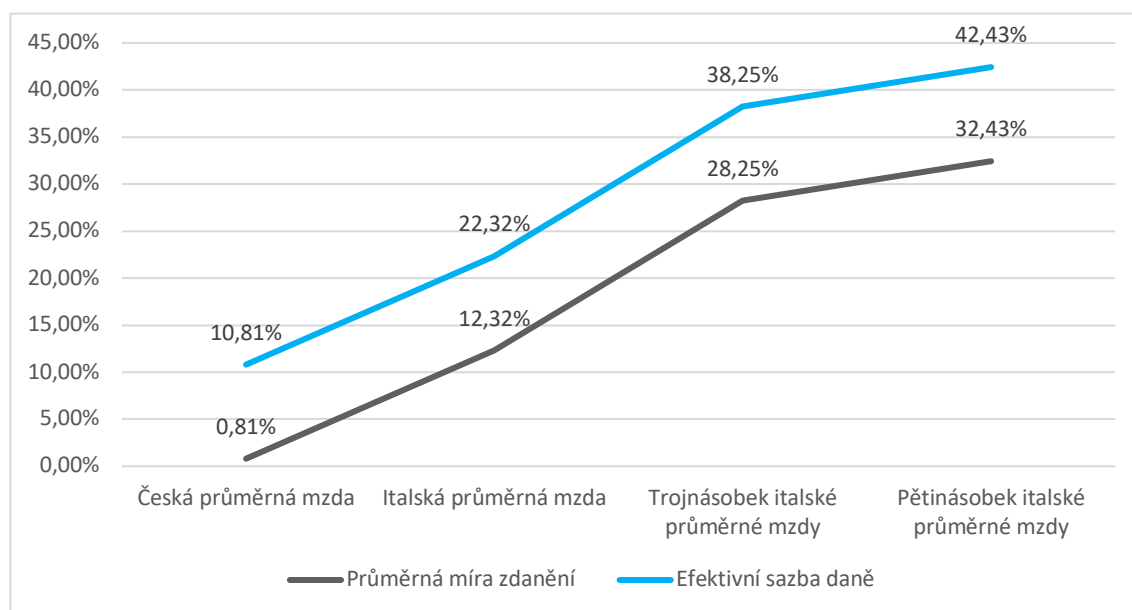
Tabulka 16 Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %)

Zdroj: Vlastní zpracování

Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT				
Konstrukční prvky	Česká průměrná mzda	Italská průměrná mzda	Trojnásobek italské průměrné mzdy	Pětinasobek italské průměrné mzdy
Roční hrubý příjem	14 808	29 214	87 642	146 070
SP (10 %)	1 481	2 922	8 765	14 607
Základ daně po snížení SP	13 327	26 292	78 877	131 463
Odpočet na bydlení	368	368	368	368
Základ daně po odpočtech	12 959	25 924	78 509	131 095
Daňová sazba	23 %	38 %	43 %	43 %
Výpočet daňové povinnosti před slevami	2 981	6 399	26 929	49 541
Slevy	691	630	0	0
	2 170	2 170	2 170	2 170
Daňová povinnost	120	3 600	24 759	47 371
Průměrná míra zdanění	0,81 %	12,32 %	28,25 %	32,43 %
Efektivní sazba daně	10,81 %	22,32 %	38,25 %	42,43 %

Graf 11 Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT opětovně poukazuje na rostoucí charakter průměrné míry zdanění i efektivní sazby daně.

Samozřejmě se zde znovu setkáváme s přímou úměrou, která vyjadřuje, že čím jsou vyšší příjmy poplatníka, tím vyšší má poplatník daňové zatížení.

Graf 11 Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

2.4 Porovnání daňového zatížení v IT vyplývajícího z modelových příkladů č. 4-6

Pro přehlednost zjištěných hodnot byla aplikována průměrná míra zdanění a efektivní sazba daně. Tyto analytické instrumenty jsou zobrazeny v tabulce i grafu.

2.4.1 Porovnání pomocí průměrné míry zdanění

Využitím tohoto komparačního nástroje bylo zjištěno, že se zde jedná o přímo úměrný vztah mezi příjmy daňového poplatníka a výslednou daňovou povinností. V tomto případě je to ovšem v pořádku, jelikož Italská republika využívá progresivní sazbu daně, tudíž čím vyšší příjmy má poplatník, tím vyšší je i jeho daňové zatížení.

Pro tuto část práce byl zvolen následující způsob výpočtu:

$$\frac{\text{Daňová povinnost}}{\text{Hrubý roční příjem FO}} \times 100$$

Vzorec 3 Průměrná míra zdanění v IT

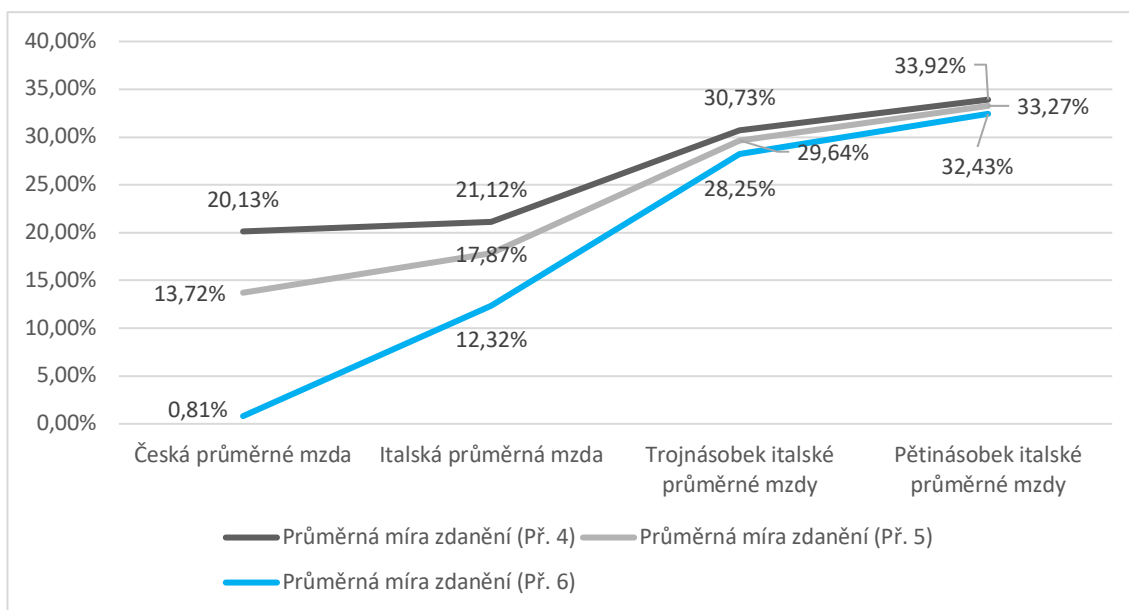
Zdroj: Vlastní zpracování

Dle Tabulka 17 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v IT a Graf 12 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v IT je možno určit, že nejvyšší průměrné míry zdanění dosahuje skupina poplatníků, jenž neuplatňují žádné slevy, pouze využili možnosti odpočtu na bydlení. Nejnižší míry zdanění dosahuje skupina poplatníků, která uplatnila slevy na dvě děti i manželku a k tomu také již zmíněné odpočty na bydlení.

Tabulka 17 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech č. 4-6				
Konstrukční prvky	Česká průměrné mzda	Italská průměrná mzda	Trojnásobek italské průměrné mzdy	Pětinásobek italské průměrné mzdy
Průměrná míra zdanění (Př. 4)	20,13 %	21,12 %	30,73 %	33,92 %
Průměrná míra zdanění (Př. 5)	13,72 %	17,87 %	29,64 %	33,27 %
Průměrná míra zdanění (Př. 6)	0,81 %	12,32 %	28,25 %	32,43 %

Graf 12 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

2.4.2 Porovnání pomocí efektivní sazby daně

Tento nástroj poukazuje na to, jak se progresivní sazba daně v Italské republice mění v souvislosti s tím, jaké slevy či daňové odpočty si poplatník uplatnil při výpočtu své daňové povinnosti.

Pro tuto část práce byl zvolen následující způsob výpočtu:

$$\frac{\text{Daňová povinnost} + SP}{\text{Hrubý roční příjem FO}} \times 100$$

Vzorec 4 Efektivní sazba daně v IT

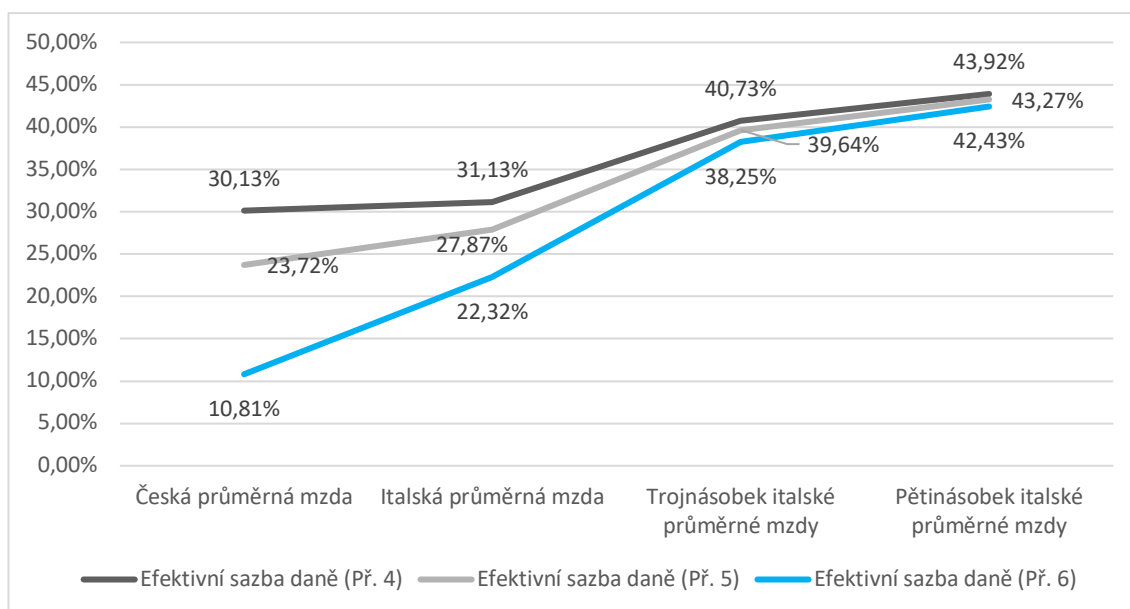
Zdroj: Vlastní zpracování

Tento využitý komparační nástroj má vzestupný charakter, viz. Graf 13 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v IT a Tabulka 18 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v IT. Opakovaně se setkáváme s přímo-úměrným vztahem mezi tímto ukazatelem a příjmy sledovaného poplatníka.

Tabulka 18 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

Efektivní sazba daně jednotlivých modelových příkladech č. 4-6				
Konstrukční prvky	Česká průměrná mzda	Italská průměrná mzda	Trojnásobek italské průměrné mzdy	Pětinásobek italské průměrné mzdy
Efektivní sazba daně (Př. 4)	30,13 %	31,13 %	40,73 %	43,92 %
Efektivní sazba daně (Př. 5)	23,72 %	27,87 %	39,64 %	43,27 %
Efektivní sazba daně (Př. 6)	10,81 %	22,32 %	38,25 %	42,43 %

Graf 13 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v IT

Zdroj: Vlastní zpracování

2.5 Porovnání daňového zatížení v ČR i v IT

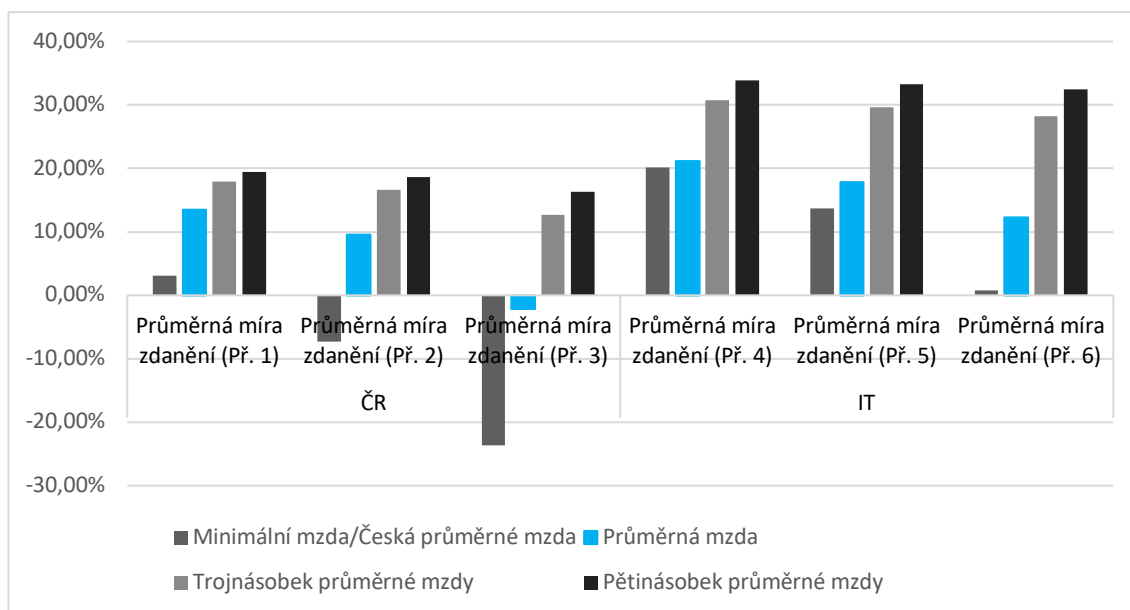
Jelikož patří Itálie k jedné ze šesti zemí EU, které nezaručují minimální mzdu, tak byly zvoleny pro komparaci následující příjmy. U příkladů zaměřených na české daňové poplatníky byla využita minimální mzda, kterou Česká republika garantuje, průměrná mzda a její násobky. Pro příklady týkající se italských daňových poplatníků, byly zvoleny

příjmy ve výši české průměrné mzdy přepočítané na eura dle kurzu ČNB k 31. prosince 2018, italská průměrná mzda z roku 2017 a její násobky.

2.5.1 Porovnání daňového zatížení v ČR i v IT pomocí průměrné míry zdanění

Z Graf 14 Porovnání průměrné míry zdanění v modelových příkladech 1-6 je viditelné, že italští poplatníci dosahují vyššího procenta průměrné míry zdanění nežli poplatníci v České republice. U české minimální mzdy (Př. 1 až 3) a zvolené české průměrné mzdy přepočítané na eura (Př. 4 až 6) si lze povšimnout, že díky existenci daňových bonusů v ČR může průměrná míra zdanění dosahovat záporných hodnot, avšak v Italské republice nic takového neexistuje, a proto zde průměrná míra zdanění dosahuje vždy kladných hodnot, a to i po uplatnění odpočtů a slev na manželku i děti. Na existenci daňových bonusů v České republice poukazuje sloupec s průměrnou mzdou a minimální mzdou, kde záporných hodnot dosahuje daňový poplatník v ČR, který si uplatnil základní slevu na poplatníka, daňové zvýhodnění na obě děti a popřípadě i slevu na manželku. V ostatních porovnávaných druzích příjmů není vliv existence daňových bonusů v ČR příliš viditelný.

Průměrná míra zdanění je u skupin poplatníků daně z příjmu fyzických osob v ČR i v IT přímo úměrná se jejich získanými příjmy. Čím vyšších příjmů daňový poplatník dosáhl, tím vyšší je i jeho výsledná daňová povinnost, i přesto že Česká republika neuplatňuje nominální sazbu daně progresivním způsobem. Nejnižší míry zdanění dosahuje český rezident, který dosahuje příjmů ve výši minimální mzdy a uplatnil si slevu na poplatníka, slevu na manželku a daňové zvýhodnění na dvě děti. Nejvyšší míry zdanění dosahuje italský daňový poplatník, který neuplatňuje žádné slevy, kde jeho základ daně snižuje pouze odpočet na bydlení.

Graf 14 Porovnání průměrné míry zdanění v modelových příkladech 1-6

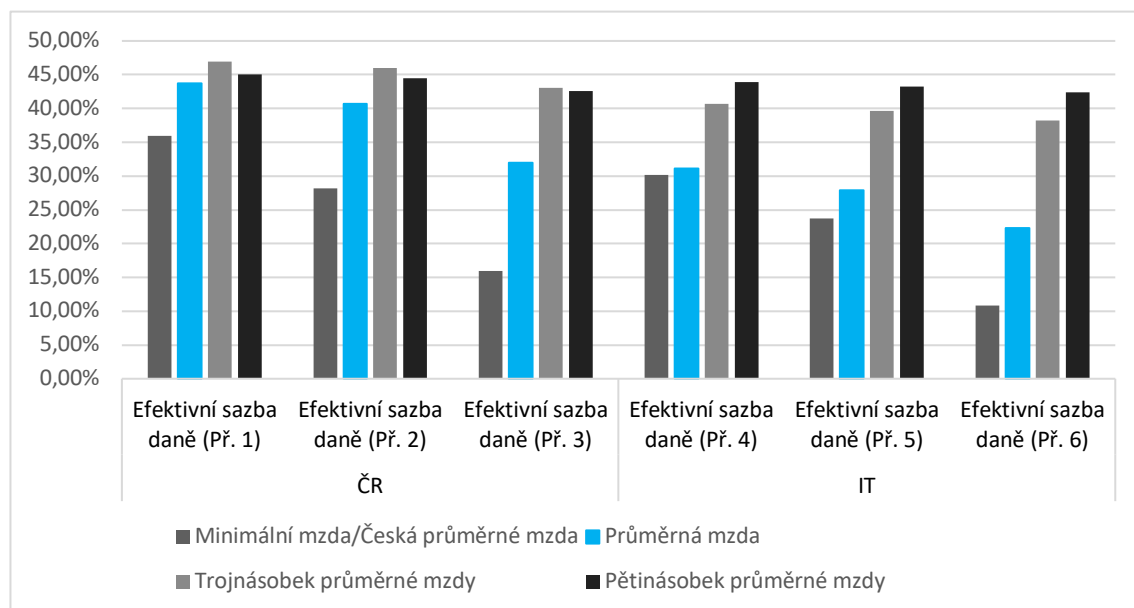
Zdroj: Vlastní zpracování

2.5.2 Porovnání daňového zatížení v ČR i v IT pomocí efektivní sazby daně

Z výpočtů modelových příkladů č. 4 až 6, neboli z výpočtů zaměřených na rezidenty Italské republiky vyplývá, že zde existuje přímá úměrnost mezi efektivní sazbou daně a jejich získanými příjmy, viz. Graf 15 Porovnání efektivní sazby daně v modelových příkladech 1-6. Oproti tomu v příkladech týkajících se českých zaměstnanců se setkáváme s přímou úměrou pouze do poplatníka s příjmy ve výši trojnásobku české průměrné mzdy. U poplatníků s pětinásobkem mzdy začne efektivní sazba daně klesat z důvodu nastaveného maximální vyměřovacího základu pro výpočet odvodů na sociální pojištění. Efektivní sazba daně je u italských rezidentů vyšší nežli u rezidentů v České republice.

Avšak je nutné podotknout, že v České republice a v Itálii je odlišný způsob odvodů na sociální a zdravotní pojištění. Zatímco v České republice tvoří základ daně tzv. superhrubá mzda, která se skládá ze základu daně a odvodů na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem ve výši 34 % z hrubého příjmu a poté je ještě odečteno sociální a zdravotní hrazené zaměstnancem ve výši 11 % z hrubé mzdy, viz. kapitola

1.4.14. V Itálii se zaměstnancům strhává pouze 10 % z hrubého příjmu na povinné sociální pojištění, které obsahuje další složky viz. kapitola 1.5.10.

Graf 15 Porovnání efektivní sazby daně v modelových příkladech 1-6

Zdroj: Vlastní zpracování

3 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ

Vzhledem k tématu této bakalářské práce, bude tato část zaměřena spíše na optimalizaci zdanění. A to z toho důvodu, že to s daným tématem daní z příjmu úzce souvisí, a také jiné řešení nám legislativa jednotlivých států nenabízí. Samozřejmě můžeme říci, že jistým řešením by bylo legislativně zjednodušit výpočty jednotlivých daňových povinností, ale na tom státy jistě pracují. Jako další možné řešení lze uvést i možnost daňového poplatníka využít služby daňového poradce a podobných služeb. Avšak tato část bude zaměřena na optimalizaci daňové povinnosti poplatníků, a to konkrétněji v podobě minimalizace daně..

Již z racionálního jednání daňového poplatníka, je pochopitelné, že se snaží zaplatit na daních co nejméně a udržet si tak co nejvyšší možnou část svých příjmů. Státy s tímto chováním počítají, a dokonce se ho snaží i využít k tomu, aby nasměrovaly aktivitu daňového subjektu žádoucím směrem, což umožňuje plnit základní alokační a stimulační funkci daní. Minimalizace daňové povinnosti v jednom zdaňovacím období a u jedné daně nemusí být ideální vzhledem k souboru daní hrazených daňovým subjektem, resp. ani u jedné daně z hlediska delšího časového období. V této návaznosti je vhodnější hovořit o optimalizaci daňového zatížení, avšak na toto téma by byla potřeba celá nová bakalářská práce čili tuto poslední část zaměříme spíše na jednodušší pojem, a to je minimalizace daně. Minimalizace daně zahrnuje celou škálu podob od těch, které zákonodárce nejen předpokládá, ale i vítá, až po trestně právní jednání daňových subjektů (5, s. 42).

3.1 Daňové úspory

Jako první je vhodné zmínit daňové úspory, které vznikají tím, že daňový subjekt využívá možností snížení základu daně a daně v rámci všech alternativních postupů stanovených daňovým zákonem, případně všech povolených způsobů úpravy základu daně při splnění zákonem stanovených podmínek, uplatněním všech odpočtů od základu daně a slev na dani. Tímto se stát připravuje o část svých potencionálních výnosů. Daňových úspor lze dále dosáhnout uzpůsobením chování daňového subjektu, např.: přestane-li daňový poplatník kouřit, nebude muset platit daň v cenách tabákových výrobků; to stejné lze

aplikovat na konzumaci alkoholu či na omezení využívání motorových vozidel. Takových podobných příkladů bychom našli celou řadu (5, s. 42).

Daňové úspory se využívají i ke snížení administrativních nákladů, které vznikají při vybírání daní od daňových poplatníků. Např. hovoříme-li o dani z příjmu fyzických osob, tak zákon umožňuje v některých případech, aby si poplatník sám zvolil, zda chce uplatňovat daňově uznatelné výdaje skutečné či vypočítané zjednodušeně pomocí procent z příjmu. Tento procentuální způsob výpočtu daňově uznatelných výdajů vede ke znatelnému snížení výdajů na správu daně. Naopak také pro daňový subjekt snížení daňového zatížení v podobě procentuálního výpočtu výdajů znamená méně výdajů na vedení evidence pro daňové účely a rovněž vyšší právní jistotu. Daňovému poplatníkovi se sice tímto způsobem nesníží daňová povinnost, ale nabyde vyšší právní jistoty, a tak se nebude muset obávat sankcí, které hrozí například při nesprávném výpočtu výše daňové povinnosti (5, s. 42).

Část daňových úspor má charakter tzv. odložení daně do budoucna, například prostřednictvím tvorby rezerv na budoucí výdaje nebo pomocí zrychleného odepisování majetku (5, s. 43).

3.2 Vyhnutí se dani

Za dalších způsob, jak minimalizovat daňovou povinnost lze považovat vyhnutí se dani. Jedná se o minimalizace daně prostřednictvím vyhledávání zákonodárcem nezamýšlených skulin ve stylizaci daňových zákonů. Jestliže se konkrétní způsob využívání nedokonalé formulace daňového zákona začne využívat v širším měřítku, vede to zpravidla ke změně daňového zákona, proto je dosahování těchto nezamýšlených výhod zpravidla pouze dočasné. Vyhybání se daňové povinnosti může mít i mezinárodní dopad, např.: přesouvání základu daně do státu s nižším nebo ještě lépe nulovým zdaněním čili do tzv. „daňových rájů“ (5, s. 43).

Takové jednání není v rozporu se zákonem ve smyslu trestní postizitelnosti, tedy pouze v případě, že není označeno jako zneužití práva. Některé způsoby vyhybání se daňové povinnosti vyžadují značné odborné znalosti a balancování na hraně práv, mohou být tedy

spojeny s vysokými výdaji na poradenství apod. Agresivní daňové plánování od subjektu vyžaduje, aby svou činností a rozložení majetku přizpůsobil vyhýbání se zdanění, a to i prostřednictvím více či méně fiktivních přesunů do oblastí s minimálním nebo nulovým zdaněním či prostřednictvím manipulace s cenami vstupů i výstupů (5, s. 43).

3.3 Daňový únik

V tomto případě jde již o protiprávní jednání ze strany daňového subjektu, jehož cílem je neoprávněné zkrácení velikosti jeho výsledné daňové povinnosti. V případě, že se jedná o úmyslné jednání a zároveň toto jednání vede k většímu krácení rozpočtových příjmů, může se jednat o trestný čin zkrácení daně či obdobné trestné činy. Daňový únik má podobu několika forem, některé z nich mají i mezinárodní charakter, může se jednat o složitě strukturovanou organizovanou trestnou činnost. Daňové úniky omezují předpokládaný daňový výnos a jdou pro společnost škodlivé. Snaha o daňové úniky je také jedním z faktorů vzniku tzv. šedé ekonomiky. V posledních letech boj proti daňovým únikům, ale i některým formám vyhnutí se dani, patří k nejvyšším prioritám finanční politiky státu, a to včetně České republiky (5, s. 44).

Je vhodné si uvědomit, že každé vyhnutí se dani či daňový únik jedním daňovým subjektem nepřímo zvyšuje daňové zatížení všech ostatních, a tak porušuje nastavenou daňovou spravedlnost (5, s. 44).

ZÁVĚR

Za hlavní přínos této bakalářské práce lze považovat vyličení italského systému zdanění příjmu fyzických osob dle zákonů a právních předpisů platných pro rok 2018. Cílem této práce bylo porovnání odlišností a podobností italského daňového systému zdanění příjmů fyzických osob se systémem zdaňování těchto osob a příjmů v České republice.

Vzhledem k trendu harmonizace, který probíhá v rámci Evropské unie, se zdanění příjmů v České republice a Itálii, jakožto členů Evropské unie, výrazně neliší. V obou zemích představuje daň povinnou zákonem předem stanovenou částku, která na nenávratném principu odčerpává daňovému poplatníkovi část jeho nominálního důchodu. Další podobný prvek nalezneme přímo v daňových systémech těchto zemích, a to přesněji v oblasti základního dělení daní na přímé a nepřímé. Jak v Italské republice, tak v České republice se role správce daně ujaly příslušné finanční úřady.

Přesto každá ze sledovaných zemí má ve svém systému zdaňování zabudovány jedinečné prvky. Tato studie byla zaměřena převážně na rozdíl v konstrukčních prvcích daní mezi zainteresovanými zeměmi. Každá ze sledovaných zemí využívá jinou formu sazby daně. Zatímco v České republice se využívá nominální sazba daně, tak v Itálii je využívána sazba progresivní. Významný rozdíl je i u stanovování základu daně pro zjištění daňové povinnosti fyzických osob. U českých poplatníků představuje základ daně tzv. superhrubá mzda, která je vlastně součtem hrubé mzdy a povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění ve výši 34 %, jež jsou hrazené zaměstnavatelem za zaměstnance. Tato superhrubá mzda se zaokrouhluje na celé stokoruny dolů. Základ daně v italské republice tvoří celkový příjem poplatníka snížený o daňové odpočty a odvody na sociální pojištění.

V České republice nemají kraje ani obce přílišný vliv na výslednou povinnost daňových poplatníků. Tento fakt neplatí pro Italskou republiku. V Itálii regiony a municipality působí na velikost zjištěné daňové povinnosti především prostřednictvím regionálních a lokálních přírážek. Avšak v příkladech vyobrazených v této práci se ukázalo, že daňovou povinností u italských fyzických osob dosahujících pouze příjmů ze závislé činnosti zmiňovaná přírážka vypočtenou výslednou daň nijak neovlivní. V příjmu ze

závislé činnosti italského poplatníka je tato přírážka již zahrnuta, a docházelo by ke dvojímu zdanění.

Pro náležitou komparaci mezinárodního srovnání zde byla využita analýza Evropské komise zaměřená na sociální odvody zatěžující daňové povinnosti. Analýza poukazuje na fakt, že oba sledované státy převyšují průměr 28 členských států. Česká republika stanovený průměr převyšuje dvojnásobně více nežli republika Italská. Jako další nástroj zde byla využita efektivní daňová sazba, která opět porovnává oba státy s průměrem všech 28 členských států EU. Česká republika je v tomto případě podprůměrná, a to o cca. 4-5 % a Itálie se pohybuje nad stanoveným průměrem, avšak v průběhu sledovaných let se Itálie stanovenému průměru začíná více přibližovat. Závěrem teoretické části je analyzováno daňové zatížení celkových příjmů ze závislé činnosti. I v tomto případě se Česká republika nachází pod stanovenou průměrnou hranicí 28 členských států a Itálie se nachází nad tímto průměrem.

Přestože je v České republice uplatňována nominální sazba daně ve výši 15 %, tak jakmile překročí poplatník výši příjmu stanovenou zákonem jako 48násobek průměrné měsíční mzdy, tedy 1 512 768 Kč/rok (v roce 2018), tak se jeho daňová povinnost zvyšuje o 7 %. V tomto případě hovoříme o solidárním zvýšení daně. Solidární zvýšení daně se vypočítá z kladného rozdílu mezi hrubou mzdou a stanoveným ročním limitem. Italská republika využívá prvek odlišný, a to odpočet na bydlení a příslušenství, na který má nárok každý poplatník bydlící v nemovitosti zapsané do katastru nemovitosti. Výše odpočtu na bydlení je stanovena dle velikosti nemovitosti katastrálním úřadem.

Z části zabývající se výpočty modelových příkladů vyplývá, že přestože je v České republice uplatňovaná jedna nominální sazba daně, tak průměrná míra zdanění je přímo úměrná hrubým příjmům poplatníka. Z tohoto důvodu lze o této daňové sazbě prohlásit, že má vlastnosti progresivní sazby daně, stejně jako v Itálii. Avšak tento využitý komparační nástroj upozorňuje i na výhodu existence daňových bonusů v České republice. Podmínkou pro získání daňového bonusu je uplatnění daňového zvýhodnění na děti. Tudíž průměrná míra zdanění v České republice může dosáhnout i záporných hodnot. V Itálii nic takového, jako jsou daňové bonusy, neexistuje. Druhý komparační

nástroj, kterým je efektivní sazba daně, upozorňuje na existenci maximálního vyměřovacího základu pro výpočet sociálního pojištění v České republice. Tento maximální vyměřovací základ opět představuje 48násobek průměrné měsíční mzdy.

V poslední části je popsána optimalizace zdanění příjmů. Konkrétněji se tato část zaměřuje především na definici možných minimalizací daňové povinnosti, a to především na daňové úspory, vyhýbaní se zdanění a daňové úniky.

Cíl bakalářské práce, jakožto komparace zdanění příjmu fyzických osob v České republice a Itálii byl naplněn. Druhá neboli praktická část práce by mohla být v budoucnu doplněna o výpočty dalších dílčích příjmů fyzických osob, hlavně se zaměřením na fyzické osoby dosahující příjmů z nezávislé činnosti. Také by se tato studie mohla v budoucnu zaměřit i na osoby právnické.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK A SYMBOLŮ

ZDP	Zákon o daních z příjmu
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
SD	Soudní dvůr
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
SZP	Sociální a zdravotní pojištění
SP	Sociální pojištění
ZP	Zdravotní pojištění

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- (1) ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-274-5.
- (2) NERUDOVI, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Daně (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-682-3.
- (3) NERUDOVI, Danuše. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 332 s. : grafy, tab. ISBN 978-80-7478-626-6.
- (4) GHERMAN ADELA-TEODORA, , KULCSAR-POP EDINA a SABAU - POPA DIANA. Current trends in tax harmonization and competition within the european union. *Annals of the University of Oradea: Economic Science* [online]. University of Oradea, 2010, 1(2), 635-640 [cit. 2018-11-27]. ISSN 1222-569X. Dostupné z: <https://doaj.org/article/8db6472345c04d3590c97bbc3007af74>
- (5) VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2018*. 14. aktualizované vydání. Praha: VOX, 2018, 403 stran : ilustrace. ISBN 978-80-87480-63-2.
- (6) BRABCOVÁ, Zdeňka. *Zdaňování příjmů fyzických osob v České republice a Itálii*. Vysoké učení technické v Brně. Fakulta podnikatelská, 2011, 64 l.
- (7) *Golden Prague events, s. r. o.: Základní informace o České republice* [online]. b.r. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <http://www.golden-prague.cz/zakladni-informace-o-ceske-republice.html>
- (8) Veřejné statky. *Mendel University of Brno* [online]. Brno, b.r. [cit. 2017-11-06]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=51909
- (9) JURČÍK, Radek. *Daňové systémy v České republice a v mezinárodním srovnání se zaměřením na aktuální trendy*. Vydání: první. Ostrava: Key Publishing s.r.o, 2015, 137 stran : ilustrace (některé barevné). ISBN 978-80-7418-176-4.

- (10) *Generální finanční ředitelství: Finanční správa* [online]. b.r. [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/>
- (11) MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2018: úplná znění platná k 1.1.2018*. 28. vydání. Praha: Grada, 2018, 287 stran. ISBN 978-80-271-0766-7.
- (12) DVOŘÁKOVÁ, V., M. PITTERLING a H. SKALICKÁ. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2017, 2. aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 331 s.
- (13) *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. b.r. [cit. 2018-04-10]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/>
- (14) VANČUROVÁ, Alena, Lenka LÁCHOVÁ a Jana VÍTKOVÁ. *Daňový systém ČR*. V Praze: 1. VOX, 2010. Ekonomie (1. VOX). ISBN 9788086324869.
- (15) J., Dušek. *Daně z příjmu 2015: přehledy, daňové a účetní tabulky*. Praha: Grada, 2015.
- (16) KUČEROVÁ, Dagmar. *Zálohy na sociální a zdravotní pojištění v roce 2018*. *Podnikatel.cz* [online]. 2018 [cit. 2019]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/zalohy-na-socialni-a-zdravotni-pojisteni-v-roce-2018/>
- (17) *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí, 2017 [cit. 2018-02-19]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/italie-zakladni-charakteristika-teritoria-18349.html#sec2>
- (18) ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU a Chorvatska : legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD : odraz ekonomické krize v daňové politice EU*. 5., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 9788072018819.
- (19) *Tasse-Fisco.com: per pagare meno tasse!* [online]. b.r. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <http://www.tasse-fisco.com/famiglia-e-matrimonio/detrazione-fiscale-moglie-coniuge-carico-convenienza/26651/>
- (20) *Agenzia entrate* [online]. Milano, b.r. [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <http://www.agenziaentrate.gov.it/wps/portal/entrate/home>

- (21) *Informazione Fiscale: Irpef: scaglioni e aliquote redditi 2017. La guida completa* [online]. Giuseppe Guarasci, 2017 [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://www.informazionefiscale.it/Irpef-calcolo-aliquote-scaglioni-novita-2017-guida>
- (22) *European Commission: Data on taxation* [online]. b.r. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/economic-analysis-taxation/data-taxation_en
- (23) *Eurostat: Statistics Explained* [online]. 2018 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Minimum_wage_statistics
- (24) *OECDiLibrary: OECD Employment and Labour Market Statistics* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/data/oecd-employment-and-labour-market-statistics/average-annual-wages_data-00571-en
- (25) *Riscotel: calcoloIUC2017* [online]. b.r. [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.riscotel.it/calcoloiuc2017/>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Příspěvky na sociální zabezpečení jako podíl HDP v Itálii a v České republice porovnávaný s průměrem EU-28 od roku 2004 do roku 2016 (v % HDP)	44
Graf 2 Efektivní průměrná daňová sazba Itálie a Česká republika porovnání s EU-28 za období let 2007–2017 (v %)	45
Graf 3 Daňové zatížení příjmů ze závislé činnosti v ČR, Itálii a porovnání s průměrem 28 členských států EU.....	46
Graf 4 Modelový příklad č. 1 - Daňové zatížení poplatníka v ČR.....	49
Graf 5 Modelový příklad č. 2 - Daňové zatížení poplatníka v ČR.....	52
Graf 6 Modelový příklad č. 3 - Daňové zatížení poplatníka v ČR.....	55
Graf 7 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v ČR.....	57
Graf 8 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v ČR.....	59
Graf 9 Modelový příklad č. 4 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT	62
Graf 10 Modelový příklad č. 5 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT	64
Graf 11 Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT	66
Graf 12 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v IT	68
Graf 13 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v IT	69
Graf 14 Porovnání průměrné míry zdanění v modelových příkladech 1-6	71
Graf 15 Porovnání efektivní sazby daně v modelových příkladech 1-6.....	72

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Základní dokumenty EU	15
Obrázek 2 Rozdělení daní v České republice	23
Obrázek 3 Rozdělení daní v Italské republice	34

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Základní informace o České republice	21
Tabulka 2 Sazby daně z přidané hodnoty v České republice	24
Tabulka 3 Základní informace o Itálii	33
Tabulka 4 Sazby daně z přidané hodnoty v Itálii.....	36
Tabulka 5 Slevy na manžela/ku v Itálii	37
Tabulka 6 Částky navýšení slevy na manželku u poplatníků, kteří dosahují příjmů v rozmezí 29 001 € až 35 200 €.....	38
Tabulka 7 Sazby osobní důchodové daně v Itálii	39
Tabulka 8 Postup pro zjištění daňové povinnosti ve sledovaných zemích.....	42
Tabulka 9 Modelový příklad č. 1 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %)	48
Tabulka 10 Modelový příklad č. 2 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %)	51
Tabulka 11 Modelový příklad č. 3 - Daňová povinnost u závislé činnosti v ČR (v Kč, popř. v %)	54
Tabulka 12 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v ČR.....	57
Tabulka 13 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v ČR.....	58
Tabulka 14 Modelový příklad č. 4 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %)	61
Tabulka 15 Modelový příklad č. 5 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %)	63
Tabulka 16 Modelový příklad č. 6 - Daňová povinnost u závislé činnosti v IT (v EUR, popř. v %)	65
Tabulka 17 Průměrná míra zdanění v jednotlivých modelových příkladech v IT.....	67
Tabulka 18 Efektivní sazba daně v jednotlivých modelových příkladech v IT.....	69